

Izhaja ob 4. zjutraj.

Stane mesečno Din 25.—; za ino-
zemstvo Din 40.— neobvezno.

Oglaš po tarifu.

Uredništvo:

Ljubljana, Knafljova ulica šte. 5/1
Telefon šte. 72, ponoči tudi
šte. 34.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Upravništvo: Ljubljana, Prešernova
ulica št. 54. — Telefon št. 35.Inseratni oddelek: Ljubljana, Prešer-
nova ulica št. 4. — Telefon št. 492Podružnici: Maribor, Barvarska ulica
št. 1. — Celje, Aleksandrova cestaRačun pri poštnem ček. zavodu: Ljub-
ljana št. 11.822 - Praha číslo 78.180
Wien, Nr. 105.241.

Ljubljana, 15. februarja.

«SLS ni klerikalna stranka.» Tako trdi v Beogradu klub SLS, ki se tam imenuje »Jugoslavanski«. Ta čas pa doma škof deli duhovne v prave, t. j. bojevit politične peteline SLS, ki vsled tega uživajo vso protekcijo cerkvenih predstojnikov, v manj vredne, to so taki, ki so sicer pristaši SLS, a zanj ne delajo na prihrani in v župnem uradu in so vsled tega slabo zapisani pri »Prezviženemu« in v garjeve duhovne, t. j. take, ki se nočejo baviti s politiko ali pa celo pripadajo drugi stranki nego škofovi.

Škof povsod sam agitira za SLS za-
sebnost in uradno, proglasa SLS za edino stranko, ki ji more katolik zaupati, agitira zanj v pastirskih pismih. Dekanije konferenice se bavijo s strankinimi vprašanji za SLS. Škofijski ordinarij je lastnik tiskarne in pod fingiranim konsorcijem plačuje in izdaja »Slovenca«, »Domoljuba« itd. in celo vrsto političnih listov, ki vsi podlegajo cerkveni cenzuri. Tajnik SLS je za to službo pridelen, a prejema plačo kot kaplan. Tako je tudi sekretarjat stranke poverjen, noben urednik katoliških časopisov se ne namešča brez odobrenja škofa.

Vse važnejše kandidature in zlasti v strankino vodstvo se poprej obravnavajo v cerkveni kompetenci. Gorje, če se kdo protivi škofu. Škof je izključil dr. Sušteršiča iz SLS in dasi je bil najmanj tak katolik kakor g. Remec, je vendar iz cerkvene avtoritete izšel na vse duhovnike ukaz, da morajo biti proti Sušteršiču. Ko so zadnji krščanskim socialcem odvzeli vse kandidature za oblastne skupščine, so tepeni socialci šli k škofu se pokajat in on je obljubil, da bo stvar preiskal. Škof je prepovedal duhovnikom kandidirati na listi SKS.

Vsa cerkvena organizacija je obenem organizacija SLS. V kolikor kak duhovnik ne uboga, se mu postavi drugi v hišo za nadzorstvo in se župljane opozori, kateri je zaupnik SLS. Vsa gospodarska in kulturna organizacija SLS sloni na duhovščini, ki je v to od škofov komandirana. Kdor malo pozna razmere na deželi, se smeje trditvi, da se župani in strankini funkcionarji SLS svobodno postavljajo. Vse je diktat duhovščine. Vsa duhovščina je v rokah škofa. Državna oblast jo pred njegovimi krivicami do sedaj vsaj nič ne brani. Škofje pa so eksponenti papeške politike.

Kakor v demanti beograjske trditve SLS je »Slovenec« priobčil danes uvodnik, v katerem papežu in njegovi politiki obeta večno zvestobo. Rimska kurija ima po svetu razporejeno mrežo organizacij za prosvetno nadvlado. Klavverjeva družba, Pijeva družba, Jezuitski red, Marijanske kongregacije, Družba sv. Mohorja, Zadruga zveza v Ljubljani, SLS itd., vse to so važne veje istega drevesa rimskega klerikalizma, ki je in ostane politična organizacija katoliškega klera pod vodstvom škofa, ki hoče kleru in s tem škofu in papeževim posvetni politiki v vseh državah zagotoviti vpliv.

Notorično je vse to in že nešteto krat utrujeno v klerikalnih novinah in publikacijah. Zlasti važno potrdilo tega je članek, ki ga je pred komaj enim letom napisal posl. dr. Hohnjec o »Katolicizmu in politiki« v »Slovenca«, kjer postavlja dr. Hohnjec povsem drugače trditve kakor pa sedaj Korošec klub. V tem članku navaja dr. Hohnjec ostro grajo papeža Pija X. proti onim klerikalnim, ki odklanjajo naziv »klerikalci«. Dr. Hohnjec trdi, da pomenijo okrožnice papežev, zlasti pa okrožnice Leona XIII. večnoveljavne resnice za vsa važnejša zunanja in notranja politična vprašanja in so torej take določbe avtoritativne za vse katolike. Nato pravi dr. Hohnjec doslovno:

«Z vsjo odločnostjo pa se tudi mora-
jo vsi katoliki, med njimi zlasti duhovniki, obrniti proti sebičnemu strem-
ljenju raznolikih protiverskih ali ver-
skobrebzičnih elementov, ki hočejo
zagovarjanje krščanskih načel za živ-
ljenje na svetu in organizacijo njihovega
zastopstva spraviti v izolirano celico s
strašnim napisom: klerikalizem. O
tem strašilu in o tistih, ki njemu podle-
gajo se je papež Pij X. v svojem govo-
ru v svečanem konzistoriju 27. maja
1924. izrazil tako-le: Če najdetes takšne,
ki se hvalijo s svojo vero in s svojo
udanostjo papežu ter hočejo biti katoli-
čani, toda smatrajo za največje sramo-
to (massimo insulto), ako se jih imenuje
klerikalce, povejte jim svečano: Vdani
sinovi papeža so tisti, ki poslušajo nje-
govo besedo ter se mu v vsem pokor-
ijo, ne pa oni, ki izmišljajo sredstva,
da bi njegova navodila prevarili.»

«SLS ni ne klerikalna, ne verska, ne
cerkvena in ni katoliška stranka» tako
pa izjavlja sedaj v imenu poslanskega
kluba SLS »eden od najuglednejših čla-
nov SLS« v Beogradu ter proglasa pa-
pežev, škofov, dr. Hohnjecov in svoj
program kot prosto laž. Tako so seda-
nji voditelji SLS sami zatajili to, kar
so delali od dr. Mahniča sem vsi večji
voditelji SLS, zatajili prve in bistvene

Pribečević proti klerikalnim jezuitom in klevetnikom

Oster odgovor voditelja SDS na izjave »uglednega člana SLS«
v beograjskih listih.

Beograd, 15. februarja p. Povodom
včerajšnje anonimne izjave nekega člana
klerikalnega kluba kot odgovor na
govor Svetozarja Pribečevića v Novem
Sadu je izjavil zvečer Pribečević va-
šemu dopisniku:

«Iz te izjave se vidi jezuitske me-
tode v boju klerikalcev. Ta njihov
»ugledni član« ne gre v boj pod svo-
jim imenom, ampak se krije za ano-
nimnimi frazami. On priznava, da je
SLS pokrajinska in plemenska stran-
ka, ne priznava pa, da je katoliška in
da je pod vodstvom Vatikana. Čudi se
celo tej trditvi in pravi, da je smešna.
Vprašuje, ali Vatikani res nima nobene
druge skrbi, kot da vodi ravno SLS.
Toda Vatikani vodi vse katoliške stranke
na svetu in ne samo slovensko. Ne-
davno je Vatikani prepovedal katoličan-
om čitanje francoskega rojalističnega
lista »Action Française«, ker ni kazal
dovolj servilnosti do visokega klera in
do njegovih predpisov. Če ima Vati-
kan časa za to, ga ima gotovo tudi za
SLS. Sicer pa naj g. Korošec — držim
ga za besedo — pojasni, zakaj kaznu-
jejo škofi vse katoliške duhovnike, ki
se držejo reči le eno besedo proti
klerikalni stranki. Ako škofi in Vati-
kan ne bi vodili te stranke, ne samo,
da ne bi mogli kaznovati teh duhovni-
kov, ki jih napadajo, še manj bi mogli
kaznovati duhovne, ki so le indife-
rentni do klerikalne stranke. Ako ni-
so škofi voditelji klerikalne stranke,
zakaj potem zastopa ta stranka v par-
lamentu, v javnosti in sploh pri vsaki
priliki stališče škofov? Ko je imel ljub-
ljanski škof dr. Jeglič z menoj spor
zaradi premetitve nekega kateheta,

ali ni takrat vsa klerikalna stranka pla-
nila proti meni kot ris v obrambo sta-
lišča škofov?

Odlični član stranke g. Korošca pravi,
da njegova stranka nima sumljivih
afar, kakor jih ima Samostojna demo-
kratska, z nacionaliziranim sum, Ja-
dranske banke in zlasti Slavenske ban-
ke. Gospodje klerikalci so sedaj na
vladi. Pozivam g. Korošca, naj z oni-
mi sredstvi, ki mu jih daje oblast na
razpolago, pojasni te sumljive afere in
porabi zakon proti onim, ki bi bili od-
govorni za te afere. Čemu obrekovati
in še poleg tega anonimno, ko imajo
klerikalci oblast v rokah?

Vrhunec jezuizma pa je v klerikal-
ni izjavi, da sedaj razumejo, zakaj je
bila naša resolucija v anketnem odboru
tako mila, da je moral poslanec Hod-
žar predlagati ostrejšo. Ako je res ta-
ko, pozivam g. Korošca, ki je pripeljal
g. Davidovića celo na protestni shod
proti korupciji v Ljubljani, naj pove
vsaj javnosti: 1. Zakaj je stranka g.
Davidovića glasovala za našo milejšo
resolucijo? 2. Zakaj je glasovala stran-
ka g. Radića za milejšo našo resolucijo
in ne za ostrejšo g. Hodžarja? In 3.
zakaj je g. Hodžar v začetku bil sam
za našo milejšo resolucijo in zakaj je
šele po konferenci z min. predsednikom
in po nujnem povratku g. Korošca v
Beograd predlagal svojo tako zvano
ostrejšo resolucijo? Zakaj so končno
radikali glasovali za »ostrejšo« Hod-
žarjevo in ne za »milejšo« Popovićevo
resolucijo? Na ta vprašanja naj od-
govori g. Korošec pred vso javnostjo,
da se tako vidi najin dvoboj.»

Radikali so se pobotali z jovanovićevci

Položaj g. Uzunovića in radikalskega kluba pa se je poslabšal.
Vprašanje Ljube Jovanovića ostalo nerešeno. — Minister Vu-
kičević ostane v vladi.

Beograd, 15. februarja p. Danes, na pra-
voslavni praznik Sretenja skupščina ni imela
seje in se sestane šele jutri dopoldne.
Pred prehodom na dnevni red jutrišnje seje
se bo razpravljalo o najnisti predlogu, ki
so ga stavili klubi samostojnih demokratov
in radičevcev ter radikal Pera Ivanišević,
v katerem zahtevajo nujno pomoč prizade-
tim po potresu v Hercegovini, Dalmaciji in
Črni gori. V budžetni razpravi bo jutri go-
voril vodja SDS Svetozar Pribečević.

Vsi poslanski klubi so imeli danes posve-
tovanja. Največje zanimanje pa je vladalo
za sejo radikalskega kluba, ki je bila skli-
cana za deveto uro dopoldne, da sklene, ali
se Jovanovićev klub zopet sprejme v na-
tični radikalski klub. Od odočitve radikal-
skega kluba je bila odvisna usoda vlade in
zato je bilo verjetno, da bodo radikali že
našli formulo, akoravno so se zlasti paš-
čevci odločno protivili zopetnemu sprejemu
vseh disidentov v klub. Seja se je zavlekla
radi pogajanj med prvaki. Do 11. so bile
konferenice med Uzunovićem, Vukičevićem,
Ilijo Mihajlovićem in Markom Trifkovićem.
Pašičević so dolgo trdovratno vztrajali na
svojem stališču. V enem vprašanju so osta-
li danes nepopustljivi, da se namreč Ljuba
Jovanović ne sme zopet sprejeti v klub.
Smatrajo so, da je to tudi iz formalnih raz-
logov nedopustno ker ga je širši glavni od-
bor izključil iz stranke.

Seja radikalskega kluba se je začela
okrog 11. in je trajala do 12.45. Bila je iz-
redno burna. Velik del poslancev je odloč-
no nastopil proti zopetnemu sprejemu celo-
nega Jovanovićevega kluba. Zlasti je bil
energičen bivši minister Anta Radojević,
ki je naglašal, da povsod v Srbiji obstojita
danes dve radikalni stranki, oficijelna in
disidentna, ki se medsebojno ljuto pobija-
ta. Mi smo razdvojeni v narodu, in nič ne
pomaga če se združimo v klub. To vodi
do katastrofe radikalske stranke. Večina
ostalih govornikov je bila posebno proti
sprejemu Ljube Jovanovića samega. Na
seji je prišlo do ostrega nastopa med biv-
šim državnim podtajnikom Šuvakovićem in
notranjim ministrom Maksimovićem. Šuva-
ković je ljuto napadal ministra in mu očital
teror proti vsem onim, ki niso njegovi ose-
bi prijatelji in ki se mu ne klanjajo. Prišlo

točke programa SLS, s katerimi so agi-
tirali desetletja med slovenskim ljud-
stvom, zlasti med mladino, pobijali na-
predno inteligenco ter dvigali narod
proti »brezvercem...« Sedaj so plju-
nili na svoj edini ideal, ki jim je še ostal.
Odklanjajo, da bi bila SLS »katoliška«
stranka, oni, ki so zbrali na tisoče in ti-
soče glasov samo pod pretvezo »kato-
lik skup!»

Kako svetla je napram tej klasični
hipokriziji idealizem svobodnih duhov
od Trubarja, Prešerna do Stritarja,
Aškercja, Cankarja in ostalih slovenskih
mož, ki so dvigali naš narod k resnični
izomiki, doslednosti duha in k svobod-
nemu življenju!

je tako daleč, da se morajo radikalske or-
ganizacije šteti s policijskimi bajonetmi. Mi-
nister Maksimović spravlja stranko v kata-
strofo in spravlja tudi v nevarnost ugled
države.

Na razpravi se je moglo ugotoviti, da ob-
stoja troje stališč. Najmočnejše je bilo, da se
celotni Jovanovićev klub ne sme spre-
jeti, drugi so mislili, da se morajo sprejeti
vsi njegovi člani. Končno se je pojavila kom-
promisna rešitev, naj se zopet sprejmejo v
klub vsi Jovanovićevci razen Ljube Jova-
novićevega samega, o katerem bo širši glavni
odbor razpravljaj naknadno. V tem smislu
je stavil konkreten predlog minister za
agrarno reformo Simonović, ki ga je večina
tudi sprejela.

Današnja seja radikalskega kluba je do-
vedla do absurda, da je bila zopet spre-
jeta v radikalski klub disidentna skupina,
ne pa njen šef Ljuba Jovanović. Izid glosa-
vanja v radikalskem klubu je seveda iz-
razil različne komentarije. Politični krogi
naglašajo, da se je položaj Uzunovićeve
vlade sedaj še poslabšal, namesto da bi se
zboljšal. Povratek Jovanovićevcev v radi-
kalski klub, je še povečal število nemirnih
elementov in ojačil nesoglasja v NRS. Zna-
no je, kako velik je antagonizem med tema
obema radikalskima strujama.

Popoldne je bila konferenca med Vukiče-
vićem, Trifkovićem, Mihajlovićem in Uzu-
novićem. Zatrjuje se, da je bilo ministru Vu-
kičeviću objavljenno, da se širši glavni od-
bor radikalske stranke v najkrajšem času
sestane in da se bo uporabil ves potreben
vpliv, da bo Ljuba Jovanović zopet sprejet
v stranko.

Popoldne ob 5. je prišel Velja Vukičević
k ministrskemu predsedniku in mu ponudil
svojo ostavko kot minister prosvete. Mini-
strski predsednik je zaprosil Vukičevića,
naj ostane na svojem mestu. Pri odhodu iz
ministrskega predsedništva je izjavil Uzu-
nović novinarjem: »Gospod Vukičević je bil
pri meni in mi je stavil na razpolago svoj
portfelj v smislu izida današnje seje radi-
kalskega kluba. Odgovoril sem mu, da ni
razloga za njegovo demisijsko in ga prosil,
naj ostane na svojem mestu, kar se je tudi
zgodilo.

Nemčija in Jugoslavija

Beograd, 15. februarja p. Proti večeru
je bil na dvoru zunanji minister dr. Perić.
Danes je nemški poslanik Olshausen po
svojem povratku iz Berlina posetil mi-
nistrskega predsednika Uzunovića in zuna-
jnjskega ministra dr. Perića. Vaš dopisnik iz-
ve, da je dobil nemški poslanik od svoje
vlade navodila, naj začne z našo vlado po-
gajanja za gospodarsko in kulturno zbliz-
je obeh držav. V to svrhu se sklene več
konvencij.

Švedski kralj v Rimu

Rim, 15. februarja o. Dopoldne ob 9. se
je pripeljal semkaj švedski kralj Gustav.
Na kolodvoru ga je sprejel švedski posla-
nik z osebjem svojega poslanštva.

Zakaj ni mogoče znižati obrestne mere?

Odgovor zastopnikov naših bančnih zavodov na posebni konfe-
renci v Beogradu.

Beograd, 15. februarja p. Danes je bila
konferenca zastopnikov bank iz cele drža-
ve v prostorih Narodne banke. Konferen-
ca je trajala ves dan. Na tej konferenci je
bila sprejeta sledeča resolucija:

»Konferenca zastopnikov bank iz vse drža-
ve, komitentov Narodne banke kraljevi-
ne SHS, sklicana za 15. t. m. v Beograd v
svrhu posvetovanja o višini obrestne me-
re, ki se plačuje za kredite, ki jih banke
dajejo komitentom, je razpravljala o sle-
dečih konkretnih vprašanjih, ki jih je se-
stavila Narodna banka: Odkod izvira raz-
lika med višino obrestne mere, ki jo pla-
čujejo banke in ono obrestno mero, po ka-
teri dajejo kredite, ter kakšne korake je
treba storiti, da se ta razlika zmanjša? Po
obširni debati je konferenca ugotovila:

Razlika med obrestno mero, ki jo pla-
čujejo banke in ona, ki jo zahtevajo, izvira
od tod, 1) ker so pretirano visoke vse jav-
ne dajatve, državne in samoupravne, di-

rektno in indirektno, ki odjedajo največji
del bančnega zaslužka in v gotovih ozirih
celo presegajo dobiček bank; 2) ker so za-
radi splošne dragejše režijski stroški bank
zelo veliki; 3) ker je riziko bank zaradi
skrajno neugodnega položaja narodne
gospodarstva izredno veliko in 5) ker sodi-
šča in izvrševalna oblastva ne rešujejo do-
volj hitro trgovskih zadev, vsled česar
imajo privredniki in banke ogromno ško-
do. Konferenca se zahvaljuje Narodni ban-
ki za njeno skrbno in izražajo svoje pre-
pričanje, da bo Narodna banka soglašala
s to ugotovitvijo in da bo v tem smislu
storila vse potrebne korake pri pristojnih
faktorijih, da se odstranijo ti razlogi in
ustvari možnost, da morejo banke dati
kredite po nižji obrestni meri, kar bo vse-
kakor ugodno vplivalo na splošno gospo-
darstvo.

Konferenci je prisostvovalo okrog 40 de-
legatov iz vse države.

Nemčija prekinila pogajanja s Poljsko

Poljska trgovinska delegacija razpuščena. — Ogorčenje na
Poljskem.

Berlin, 15. februarja s. Kakor poroča
»Vossische Zeitung«, je bila poljska de-
legacija za trgovinska pogajanja z Nemčijo
danes oficijelno razpuščena. Njeni člani
odpustajo domov deloma danes, deloma
jutri.

Varšava, 15. februarja (va.) Ker je nem-
ška vlada prekinila poljsko-nemška trgo-
vinska pogajanja, zapusti poljska delega-
cija še ta teden Berlin. Vodja delegacije
Prondzynski je poslal predsedniku nemške
delegacije Lewaldtu pismo, v katerem iz-
javlja, da nemški povodi za prekinjenje po-
gajanj ne odgovarjajo dejstvu in da sma-

tra poljska vlada prekinjenje ne samo za
nezaželeno, ampak meni, da bo celo za-
vlačevalo gospodarski sporazum med obo-
ma državama, ki je tako potreben Prond-
zynski zaključuje: »Poljsko delegacijo je
zelo neljubo presenetli nepričakovani in
nagli sklep nemške vlade, da se prekinijo
trgovinska pogajanja. Poljska delegacija
upa, da bo nemška vlada spremenila svo-
je stališče in omogočila obnovo pogajanj.»

Varšava, 15. februarja (va.) Selj je v
tretjem čitanju odobril proračun, ki izka-
zuje 1.982.079.048 izdatkov in 1.986.500.827
zlotov dohodkov.

SDS za kraje, prizadete po potresni katastrofi

Beograd, 15. februarja r. Zaradi kata-
strofalnega potresa je poslal samostojni de-
mokrat dr. Prvislav Grigogono predsedni-
ku Narodne skupščine Trifkoviću sledeče
nujno vprašanje:

»Gospod predsednik! Katastrofalni po-
tres, ki je zadel južnozapadne kraje naše
države in zlasti nekatere srece v Hercego-
vini, južni Dalmaciji in Črni gori, je spravi-
l v izreden težak položaj tamošnje pre-
bivalstvo, ki je že itak eno najbolj revnih
v naši državi. Strašna poročila prihajajo
od vseh strani.

Kot poslanec teh krajev mi je dolžnost,
da se obrnem do Vas, gospod predsednik,
s prošnjo, da mi sporočite: 1. Ali je vla-
da dovolj obveščena o veličini in obsež-
nosti škode? 2. Kakšne korake namerava vla-
da storiti in kaj je že ukrenila, da prisko-
či prizadetemu prebivalstvu na pomoč? 3.
Kakšna sredstva ima vlada na razpolo-
go, da vsaj omili izredno težki položaj
prebivalstva, oziroma ali misli vlada takoj
stopiti pred Narodno skupščino z zahtevu,
naj skupščina nujno stavi na razpolago fi-
nančna sredstva, ki so za to potrebna? Ker
gre za splošno nesrečo naroda, ni dvoma,
da bo vsa Narodna skupščina brez razlike
strank soglasno odobrila potrebne kredite
v to svrhu. Zato Vas prosim, gospod pre-
sednik, da na ta vprašanja nujno odgo-
vrite že na jutrišnji seji Narodne skupščine.»

Zagreb za težko prizadeto Hercegovino

Zagreb, 15. februarja n. Ob 5. popoldne
se je vršila plenarna seja zagrebskega Rde-
čega križa, ki je za prvo silo votal 10.000
dinarjev za pomoč prizadetim od potresa
za Hercegovino. Na seji so nadalje skle-
nili, da se zagrebski župan obrne do žu-
panov v Mostaru in Dubrovniku za obe-
stilo glede skupne akcije. Župan Heinzl bo
uvedel v Zagrebu veliko akcijo za podporo
prizadetih po potresu. Iz Zagreba se od-
posljejo v Hercegovino poljske kuhinje, po-
trebni sanitetni material itd. Jutri začne
zagrebski Rdeči križ zbirati prispevke v
Zagrebu.

Nove zračne proge

Tudi Ljubljana-Beograd pride na vrsto.

Beograd, 15. februarja p. Danes je bila
zopet otvorena zračna proga družbe Fran-
co-Roumaine na progi Beograd-Pančevo-
Budimpešta. Promet z Bukarešto se še ne
more otvoriti, ker je tamošnje letališče
pod vodo. Naša proga Beograd-Sofija-Cari-
grad se otvori kmalu. S 1. avgustom se
uvede zračni promet med Zagrebom in Beo-
gradom, kmalu potem pa na progah Beo-
grad-Ljubljana, Beograd-Sarajevo-Split, Beo-
grad-Dubrovnik in Beograd-Skopje.

Sovjeti se hočejo približati francoskim socializmom

Zeneva, 15. februarja d. Socialistični
»Travail« pravi, da se trudi ruska vlada
približati se francoskim socializmom. Glav-
ni zagovornik tega stremljenja je sovjetski
poslanik v Parizu Rakovski. Ta vest je
značilna že zato, ker je »Travail« v dobrih
zvezah z vodilnimi socialističnimi krogi v
Franciji.

Mussolinijeva vlada v Albaniji

Dunaj, 15. februarja d. Albansko posla-
ništvo objavlja: Nova albanska vlada je
bila sestavljena v nedeljo. Min. predsednik
ostane predsednik republike Ahmed beg
Zogu. Zunanji minister je postal poslanik
v Parizu Ilirija Vroni, ki je bil na mestu
že pred tremi leti. Notranji resor je pro-
vizel senator Abduraman Dibra, finance od-
delni načelnik Seliz Alizoti, javna dela
pa zopet prejšnji skadarski župan Musa
Juka. Do izvolitve svojega naslednika osta-
ne na dosedanem mestu še nadalje pravo-
sodni minister Josif Kedi.

Tudi Francija proti Coolidgeovim predlogom

Pariz, 15. februarja s. Ministrski svet je
danes izdelal odgovor na spomenico pre-
sednika Coolidgea o konferenci za razoro-
žitev na morju. Ta odgovor se izroči ame-
riškemu veleposlaniku Harricku. Odgovor
pomenja kategorično odklonitev ameriških
predlogov, opozarja pa na to, da se bavi
s tem vprašanjem tudi Društvo narodov
in da je z njim v splošnem smislu v zvezi
tudi vprašanje razorožitve na kopnem in
v zraku. Francija, ki se smatra za vodite-
ljico malih narodov v Društvu narodov,
smatra za svojo dolžnost, da pusti do be-
sede v razorožitvenem vprašanju tudi in-
terese malih narodov.

Pariz, 15. februarja s. Listi stoje v vpra-
šanju razorožitve na morju na strani vla-
de. V članku o francoskem odgovoru na
spomenico predsednika Coolidgea pravi
»Matin«, da je več v Parizu akreditiranih
diplomatskih zastopnikov, zlasti onih skan-
dinavskih držav, v zadnjem času sporočilo
francoski vladi, da imajo pri obrambi prav-
ic malih držav na svoji strani veliko več-
no članov Društva narodov.

Habsburžani in Madžarska

Budimpešta, 15. februarja s. Grof Albert
Apponyi je v kuloarjih poslanske zbornice
podal novinarjem daljšo izjavo o poslednjem
govoru ministrskega predsednika Bethlena,
ki se je nanašal na legitimiste. V tej izjavi
je grof Apponyi očital ministrskemu pre-
sedniku, da ima pravzaprav in vedno
vprašanje kralja na dnevnem redu. Ako se
nanaša humoristično namigavanje v govoru
ministrskega predsednika na prejšnji kon-
vencionalni zakon glede vzpostavitve av-
stro - ogrske monarhije, se mora Apponyi
sklicevati na pismo kralja Karla bivšemu
predsedniku narodne skupščine Rakovszke-
mu, da je pragmatična sankcija vsled do-
godkov zastarela in da ne bo nikdar upo-
rabil madžarske vojaške in finančne moči za
svoje zahteve po drugih deželah. Tudi mla-
di kralj in kraljica-vdova zavzemata isto
stališče.

Smrt rumunskega žurnalista

Bukarešta, 15. februarja d. Tu je umrl
v starosti 67 let za pljučnico znani novinar
in pisatelj Konstantin Mille, ravnatelj
»Lupte«. Mille je bil 23 let ravnatelj »Ade-
verula« in ustanovitelj »Dimineasca«. Bil je
podpredsednik Novinarske Male antante.
Za vojne je v »Adeverulu« vedno zastopal
mnenje, da mora Rumunija poseči v boj
na strani Antante.

Prosvetna politika SLS v vladi

I seveda, v vladi je drugače, prijatelji! Tako danes, tolaži SLS svoje nekam začudene pristaje in druge nezadovoljne. Prosvetna politika vlade Uzunović-Korošec je brž začela kazati svoje rozičke.

Zaenkrat je g. Vukičević naznanil ukinitve raznih srednjih šol in vseučiliških fakultet, češ gimnazij je preveč, strokovnih šol premalo. Ali g. Vukičević bo postopal, kakor je nameraval zadnjič: vzeti, dati pa nič. Ubiti gimnazije, strokovne šole pa ne ustanoviti.

V finančni zakon je na usta g. Smodeja vladina večina vnesla nov član 104., s katerim se ubija oba višja tečajna pedagoških šol v Zagrebu in Beogradu. Odslej bodo v nižjih dveh tečajih lahko študirali učitelji le na svoje stroške. Koliko se je pridigovalo o višji izobrazbi učitelstva! Par let se je zida. lo. Nova vladina večina NRS in SLS je to pokončala z enim amandmanom (lex Smodej).

Ista vladina večina pa je imela pogum odglasovati nov član 103. finančnega zakona, s katerim se ustanavlja nova «Akademija trgovine» (z značajem visoke šole) v Beogradu. Medtem pa imamo brezposelnih absolventov raznih višjih in najvišjih trgovskih šol

do «Welthandelschule» na stotine!

SLS je nadalje pristala tudi na jako dalekosežno določbo novega člena 102. finančnega zakona, ki veli: «Ovlašči se Ministar prosvete, da dok se ne izvede izjednačenje zakona, putem uredb, shodno čl. 94. stava II. Ustava, a po odobrenju Ministarskog Saveta uvede jedinstveni nastavni plan — program u svima školama, koje su pod Ministarstvom prosvete.» Istočasno sta pred skupščino zakon o srednjih šolah in zakon o osnovnih šolah. Obema sta izvoljena že odbora. In vendar sta SLS in NRS sklenili, da se izvrši izenačenje cele nastave v vseh šolah z naredbo. Ali je SLS premislila, kaj je s tem zagrešila? Gotovo, kajti o tem je bilo obilo debate. A če bi ne bilo, vstal je imenovan SDS poslanec Demetrovič in opozoril na veliko opasnost tega pooblastila. Vsak dan izpremembe, kaos povsod, ljudje nervozni, pouk vsled tega dražji, počakajte na zakon, ki je pred skupščino, vse to je Demetrovič razložil gospodi od NRS in SLS. Govoril je gluhim centralistom in nivelistom. Odglasovali so pooblastilo pa basta.

Tako je začela SLS izvrševati svojo prosvetno politiko tudi na Svečnico 1927.

Preganjanje neklerikalnih duhovnikov se nadaljuje

Pripravlja se odstranitev župnika Pibra. — Klerikalci zbirajo podpise, ki naj omogočijo škofu uporabo novih kanonskih predpisov.

Iz podučnih krogov smo prejeli sledečo obvestilo:

Po degradaciji dekana Koblerja v Kranju se pripravljajo kazni tudi za župnika Pibra v Šenčurju, ki je enako gosp. Koblerju odpovedal poslušnost klerikalni stranki. Gosp. Piber je bil, kar danes ne bo morda več splošno znano, pred vojno deželni poslanec SLS, po vojni pa se je kot ožji pristav pokojnega dr. Susteršiča odvil klerikalni politiki ter s svojimi ožjimi prijatelji ni hotel sodelovati v separatistični in strogo klerikalni gonji SLS. V zadnjem času se je približal SKS, ki mu je ponudila pri oblatnih volitvah kandidaturu, katero pa je valed izrecne prepovedi ljubljanskega škola odklonil. Gosp. Piber je politično mlajši in živahniji nego gosp. Kobler. Za njega je treba torej osterje kazni.

Kakor se v informiranih krogih govori, se pripravljajo odstranitev gosp. Pibra kot župnika. Odkar je leta 1917. pri reformi kanonskega prava bila nepokretnost župnikov odpravljena, je stvar precej enostavna. Novi canon 2147. § 2. al. 2. določa, da sme škof župnika odstraniti radi odium plebis, quavis in iustum et non universale dummodo tale sit, quod utile parochi ministerium impediatur nec brevi cessaturum praevidetur, torej radi mrnje ljudstva, četudi

di je krivična in ni splošna, vendar je taka, da ovira koristno opravljanje službe župnika in ni pričakovati, da bo kmalu prenehala.

Ta določba naj postane vrh, s katero nameravajo klerikalci zadušiti neposlušnega župnika. Vrhijo se že vse priprave, da se odium plebis pokaže, ljudska mrnja, aranžira. V to svrhu se vrši v šenčurški župniji tajna, a tem živahnija akcija. preko raznih članov Orla in Marijinih devic, ki ima namen, da pokaže odium plebis. Ta mrnja ni treba da bi bila opravljena, al treba, da bi bila splošna. Škol sam ima pravico cenziti, ali je taka, da covira koristno opravljanje župniške službe g. Pibra. V vodilnih klerikalnih krogih se zatrjuje, da bo «proces» prav kratak in napoveduje se skorajšnja odstavitve župnika Pibra, ki naj bo najenergičnejši opomin in odstranjevati vzgled vsem ne dovolj poslušnim in politično ne zadostno zanesljivim ter vnetim župnikom.

Najnovejša akcija proti duhovniku, katerega krivda je edino ta, da ne priznava škola tudi za svojega političnega šefa, je izredno karakteristična ilustracija izjav, ki jih baš te dni raznašajo klerikalci po beograjskih listih o odvisnosti SLS od škola in škofovske politike.

seveda za razpis novih volitev, pri katerih bi klerikalci z ozirom na izvajanje svojega «gospodarskega programa» v državnem proračunu za l. 1927-28. doživeli še večji poraz, kakor so ga lansko jesen.

Klerikalni avtonomizem in klerikalna demokracija pa se še stopnjujeta. Po vesteh iz klerikalnih krogov, ki jih objavljajo zagrebški listi, bodo samoupravnih načel klerikalne stranke postali deležni tudi delavci s tem, da bi dobil Osrednji urad za zavarovanje delavcev komisarijat. Niti delojemalci niti delodajalci ne bodo imeli pod klerikalnim režimom pri tem zavodu, ki je bil ustanovljen z njihovim denarjem, kake besede, v njem naj bi zavladal komisar, ki potrebuje nagrado za svojo agitacijo v prid klerikalni stranki. To pa še ni vse.

Po vesteh iz klerikalnih krogov, ki se sedaj počutijo že tako močne, da javno groze s persekucijami, se pripravljajo tudi napad na «Kmetijsko društvo». Poleg ljubljanskih meščanov, trgovcev, obrtnikov, industrijcev in delavcev naj postanejo deležni klerikalne avtonomije in demokracije tudi kmetje. Spraviti avtonomno korporacijo naših kmetov popolnoma v roke naših klerikalcev je po trditvah iz klerikalnih krogov glavna naloga sedanjega ministra za kmetijstvo in vođe dr. Kulovca, ki s svojim okrnjenim proračunom ničesar ne more storiti za kmetijstvo, ki pa naj klerikalcem zagotovi vsaj to važno kmetijsko ustanovo za strankarsko eksploatacijo. Baje je že zbrano gradivo, ki naj bi nudilo povod za razpustitev sedanjega odbora «Kmetijske družbe» ter imenovanje vladnega komisarija. V klerikalnem načrtu je tudi vpokojitev g. Sancina kot načelnika kmetijskega oddelka pri velikem županu v Ljubljani.

Kakor je videti iz klerikalnih načrtov, katerih podrobnosti prihajajo počasi v javnost, sta klerikalna avtonomija in krščanska demokracija že v cvetju. Vprašanje je seveda, če bosta prej dozoreli, predno bodo klerikalci po sprejetju proračuna sfrčali iz vlade in predno bo prišla v Slovenijo vera zopet v nevarnost.

Klerikalni apetiti

Zagrebški listi so te dni polni informacij, kaj vse nameravajo klerikalci napraviti v Sloveniji. Ne za ljudstvo seveda, temveč za svojo stranko. Tako žagajo že 14 dni oba velika župana, na katerih mestih naj bi po poročilu »Hrvata«, prišla gg. dr. Vodopivec v Ljubljano in pujski srezi poglavar Votčina v Maribor. »Hrvati« pravijo, da so se klerikalci odločili za radikale, ker svojih ljudi nimajo. Po drugi informaciji zopet je skupni klero-radikalni kandidat za Maribor celjski srezi poglavar g. Žužek.

Posebno so klerikalci vzeli na piko razne institucije gospodarskega pomena. Baje namerava poljedelski minister dr. Kulovec razgrniti Kmetijsko društvo ter ji postaviti komisarija. dr. Gosar pa prometi sedanjega ravnatelja Okrožnega urada za zavarovanje delavcev dr. Bohinca ter imenovati za komisarija Okrožnega urada znane g. Kocmurja — kar je notabene smešna spekulacija, ker minister nima pravice premeštitvi dr. Bohinca, še manj pa imenovati komisarija.

Tudi društvo Kazino klerikalcem baje silno diši in bi ga hoteli razpustiti ter pobasati njegovo palačo, ki je danes dom naprednega javnega življenja v Ljubljani. Seveda je tudi to le pobožna želja.

Do sedaj se je klerikalcem posrečilo šele to, da so izročili ljubljansko Narodno gledališče gospodu Kregarju kot upravniku.

Celokupno delastvo proti SLS

(Dopis iz delavskih vrst.)

Te dni je bila stvorjena prav tesna delavska fronta. Ni sicer strankarska, a zato ni nič manj močna in sklenjena.

Glasovanje SLS najprej za nadaljno poriranje davka na telesno delo 3.40 Din od 100 Din zaslužka in zraven še takš za poridila, nato pa še proti predlogu SDS, da se ta davek ukine, je vzbudilo pri vsem delavstvu brez izjeme velikansko ogorčenje in odpor proti vodstvu SLS, zlasti pa proti krščanskim socializmom, ki imajo v vladi svojega voditelja g. dr. Gosarja, pa ne le niso mogli ničesar doseči, ampak so celo s svojimi glasovi pomagali davku na telesno delo do zmage.

Delavstvo ni pozabilo, da je SLS že celo leto, zlasti pa pri zadnjih volitvah vodila svojo agitacijo pod geslom tega krutega davka. Najprej je razširila nesramno laž, kar smo znajo to pač samo rimsko-katoliški politični lažniki, da je dr. Žerjav uvedel ta davek. Čudno, da so na to prišli šele dve leti kasneje, a pri nas se vsaka neumnost verjame, zlasti pa je delavstvo vedno pripravljeno zvesti lažnjivcem na lim. Šele pred volitvami je ta podzemeljska agitacija izbruhnila na dan in je sedaj seveda dokazano, da sta posl. dr. Žerjav in Demetrovič preprečila vpeljavo davka na telesno delo, dokler je bila SDS v vladi. Kdor je imel kaj soli v glavi, se je sicer spomnil, da se je davek začel pobirati šele jeseni 1925. pod vladjo RR, a kaj to SLS mar, ona je mirno lagala naprej.

In tako laže se danes. Laže po predpisih svojega klerikalnega političnega katekizma. Nastopila je samo razlika, da ji danes že manj ljudi verjame. Prav redki že postajajo kalni, ki bodo trdili, da je belo črno, še na smrteln postelji.

A glasovanje SLS 2. februarja za davek na delavske žulje, je pri veliki večini vendarle srušilo lažnjivo zgradbo. Krščanski socialci, ko jim mirno razložijo dogodek, se pridružajo in praskajo za ušesi in zmažejo z glavami, češ, saj so nam gg. Gosar in Sukanec toliko obetali! Počasi jim gre v glavo

vo spoznanje, da je res krščanski socializem za SLS samo limanica za volilne kroglice.

Ce že v vrstah krščanskih socialcev prodira pamet, je tembolj celokupno ostalo delavstvo enotno v obsodbi politike SLS zlasti gg. Kremžarja in dr. Gosarja. Pravilo je bilo stališče SDS napram novi vladi, češ, pokažite, kaj znate. Kaj pa klerikalna politika zna, je takoj pokazala: delavca politika in žuliti, vleči za nos in ko se nudi prilika, delavca rešiti, ga puste ga cedilo in glasujejo za davek na ročno delo, ki so ga prejšnji dan še prekinjali in ki so prisegali, da na se jim posuši roka, predno bi zanj glasovali.

Po razpoloženju v delavskih krogih bi razum g. dr. Korošca, ki nima po 23. januarju več pravice se imenovati ljubljanskega poslance, zlasti tudi g. dr. Gosar storil, prav, da odloži mandat, ker ga je uporabil zato, da je SLS na Svečnico glasovala za davek na ročno delo 25.000 delavskih bivših volilcev SLS.

Klerikalci in St. Radić

St. Radić je v nedeljo v Zagrebu povedal par bridkih na naslov naših klerikalcev, ki so se radi tega tako razburili, da so objavili tako v nekaterih beograjskih kakor v zagrebških listih izjave »uglednih« članov Jugoslovanskega kluba.

V zagrebških »Novostih« je eden izmed teh članov klerikalnega poslanskega kluba izjavil: »Vztrajamo na svojem prejšnjem stališču, da je Radićeva stranka nevarna za državo in red, ker ruši povsod, kjer more, njeno avtoriteto in politično moralno.«

Ali je res, da so to stališče klerikalci že prej zavzemali? Vsa javnost ve, da so bili klerikalci zavezniki St. Radića, ko je se proglasil samostojno hrvatsko republiko in lomil kraljevo žezlo. Takrat je bil St. Radić tako dober njihov prijatelj, da so klerikalci z njim skupaj osnovali ožji federalistični blok in da so hodili poslanci Jugoslovanskega kluba govoriti na zborovanjih radićevskih poslancev v Zagrebu. Takrat klerikalcem Radićeva stranka, ki je poslala svojega vodjo v London in Moskvo, ni bila nevarna za državo in red ter ni rušila njene avtoritete.

Nevarna je po klerikalnem pojmovanju postala Radićeva stranka šele takrat, ko je St. Radić priznal ustavo, monarhijo in kralja in ko so mu klerikalci začeli po svojih listih očitati izdajstvo, ker se je odrek republikanstvu in rovarstvu v inozemstvu proti državi. Za državo nevarna je postala Radićeva stranka klerikalcem šele takrat, ko je St. Radić proglasil, da so klerikalci separatisti radi svoje omejenosti in želje, spraviti vse pod papeževo copato.

Tudi takrat ni bila Radićeva stranka klerikalcem nevarna, ko je njim na ljubo po svojih ministrih poptevala avtonomijo Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani ter onemogočila, da bi slovenski gospodarski krogi v svojem stanovskem zastopstvu prišli do besede. Res, grdo je, da klerikalci na tak način posujejo in denuncirajo svojega bivšega zaveznika.

Politika v ministrstvu prometa

Od Direkcije državnih železnic v Ljubljani smo prejeli z ozirom na naš članek pod gornjim naslovom z dne 8. februarja t. l. sledeči popravek:

«Ni res, da bi bili igrali pri podelitvi postajenačelniskega mesta v Velenju politični motivi katerokoli vrste. Izpraznjena mesta se zasedajo na podlagi razpisa in rigorozne ocenitve kompetentov v smislu določil zakona o drž. saobr. osobju v železniškem odboru. Strogo po tem postopku se je izvršila tudi zasedba postajenačelniskega mesta v Velenju ter je bil izbran izmed 9 prosilcev najbolje kvalificirani in po službi najstarejši činovnik. Očitki o partizanstvu in korupciji so tedaj popolnoma neutemeljeni.»

K temu popravku imamo pripomniti: Veseli nas ugotovitev, da je ljubljanska žel. direkcija v predmetnem slučaju postopala korektno, kar je tudi po naših privatnih informacijah točno. Navzice temu stoji dejstvo, ki smo ga navedli: da so radikalski kolovodje uradniku X. v posebnem pismu naznanili, da je imenovan vsled intervencije dr. Ravniharja, predsednika radikalskega odbora v Ljubljani, ter so od njega zahtevali, da svoje imenovanje poplača s agitacijo za radikalsko stranko ter ustanovitvijo radikalske politične organizacije v kraju, kjer je do sedaj sploh ni bilo. Ne mi, temveč radikalski kolovodje so torej prometno upravo obdolžili, da je bilo izvršeno imenovanje uradnika X. iz strankarskih ozrokov. Da je pismo, v katerem se uradniku reče. Imenovan si, ker smo Te mi predlagali in zato, da hoš na svojem mestu naš strankarski ekspozent, izliv najgršega korupcionizma, o tem pač ne more biti diskusije. In to smo upravičeno očitkali, zlasti ker to ni prvi tak slučaj. Zgodilo se je celo, da so povodom nekega razpisa za prostovoljne zglasitve v svrhu premeščanja v neko drugo direkcijo vsled radikalske intervencije na tajnstven način prišli v poročilo za dotična premeščanja ljudje, ki se niso nikoli javili, a je bilo o njih lažljivo rečeno, da so se prostovoljno prijavili za premeščenje. ... No, s razčiščenjem v generalni direkciji železnic bodo v bodoče take in podobne radikalske metode, kakor upamo, prenehale. Novi minister saobračaja je dal v tem oziru povsem jasna zagotovila.

VELIKI PLESNI TURNIR ZA PRVENSTVO LJUBLJANE v nedeljo dne 20. februarja t. l. v «Kazini»

Politične beležke

Tudi krščanski socialisti spadajo med «občinske tepčke»

Znano je, da je vodstvo klerikalne stranke pred oblastnimi volitvami pomirilo ljubljanske krščanske socialce z dr. Stanovnikom na čelu, ki so bili nezadovoljni z vsiljenimi ljubljanskimi kandidaturami, samo z obljubo, da bo pri bližnjih ljubljanskih občinskih volitvah ugodila vsem njihovim zahtevam tako v gromotem oziru kakor tudi glede na imenovanje kandidatov. Krščanski socialci so se udali, dr. Stanovnik je umaknil svojo kandidaturu kot nosilec klerikalne liste v Ljubljani. In njegovemu zgledu so sledili tudi ostali krščanski socialci. Občinske volitve v Ljubljani bi se imele vršiti v najkrajšem času, navedel jih je celo notranji minister Boža Maksimović v finančnem odboru. In krščanski socialci so na svojih sestankih v »katoliškem kevdru« ter v Rokodelskem domu že kovali načrte, kako bodo vladali v najkrajšem času na magistratu. Vsi načrti pa so padli v vodo — z vstopom klerikalcev v vlado. Klerikalci so se izrekli za odgoditev ljubljanskih občinskih volitev spričo dejstva, da se izpadle oblatne volitve v Ljubljani zanje nepovolno in da nobena druga stranka neče več iti z njimi v koalicio. Krščanskim socialcem pa je padel s tem v vodo ud, da bodo v najkrajšem času pokazali svojo moč v Ljubljani in se na podlagi tega uveljavili tudi v vodstvu klerikalne stranke. Kjer je njihovo mnenje glas vpljočega v puščavi. Tako so klerikalni voditelji opeharili z izposlovanjem odgoditve ljubljanskih občinskih volitev neke samo ljubljansko prebivalstvo, ampak tudi svoje lastne pristaje iz krščanskega socialnega tabora, ki bodo sedaj zaman čakali na priliko, da pokažejo klerikalnemu vodstvu, kaj premorejo, in ki bodo sedaj tudi zaman čakali na obljubljene tisočake iz klerikalnih denarnih zavodov. Tako so po zaslugi klerikalnih voditeljev postali krščanski socialci ljubljanski »občinski tepčki«, kakor je te dni imenoval »Slovenec« delavce, ki čakajo da bi dr. Gosar izpolnil svoj socialni program. Edina tolažba jim je še ostala v »katoliškem kevdru« kjer ogorčeno ugotavljajo: Spet so nas opeharili!

«Slovenec» računi

Po novem finančnem zakonu se eksistenčni minimum za plačevanje dohodnine poveča od 5000 na 6000 Din letno. To se pravi, da dohodnine ne bodo plačevali tisti, ki zaslužijo bori 16 do 17 Din na dan. Malo je ljudi na svetu, ki zaslužijo z vsemi družinskimi člani vred samo 16 Din na dan. Da bi »Slovenec« povečal ta »kolosalni« uspeh klerikalne gospodarske in socialne politike, je iznašel nov način računanja. Tako piše v svoji včerajšnji številki, da se je eksistenčni minimum zvišal vsled »odločnega nastopa« klerikalnih ministrov od 5000 na 6000 Din in da bo od sedaj plačal dohodnino le tisti, ki ima najmanj 7000 Din letnih dohodkov. Resnica pa je, da se bo dohodnina plačevala že od 6000 Din letnih dohodkov in ne od 7000 Din, kakor trdi »Slovenec«. Njegov mali računar je izračunal, da bo na ta način 7.500 največjih davkoplačevalcev oproščenih od dohodnine. Mi pa mislimo, da jih ne bo mit 700. Klerikalci so na svojo davčno politiko res lahko ponosni, tem bolj, ker bi lahko vsem tistim, ki bodo sedaj dohodnino oproščeni, sami plačali davke, ako bi odstopili le majhen del svojih poslanskih djet.

Kaj je cilj radikalsko-klerikalnega režima?

Zagrebška »Slobodna Tribuna«, glasilo Davidovičeve stranke, piše o zagonetni vlogi sedanje Uzunovičeve vlade, za katero se sploh ne ve, kakšno nalogo ima. Eno svojo mislijo pa da je vlada vendarle odkrito priznala. Gre za to, da se potlači delo anketnega odbora proti korupciji. »Samouprava« je jasno izpovedala, da bodo radikali zastavili svojo svojo moč, svojo avtoriteto in neizčrpano energijo za varstvo obkroženih svojih članov, ki jih opozicija in osebni nasprotniki radikalov brez stvarnih dokazov hočejo oklevetati in vreči v blato, a potem njih celo strankov. Tako se je tudi zgodilo, ugotavlja »Slobodna Tribuna«. Došlo je celo do škandala, da je imel Uzunović zaupno konferenco z Radom Pašićem, s katerim se je anketni odbor moral največ baviti. Po tem pohujšljivem činu predsednika vlade ni bilo čudno, da so radikali v anketnem odboru s pomočjo klerikalca dr. Hodžarja izsilili sklep brez kakšnega konkretnega predloga o krivcih in krivdi. Namen je, da se vse prikrije in odloži ad calendas graecas. In ta žalostni uspeh je radikalom kmalo omogočil in olajšati dr. Koroščeva stranka. Razmere so prisilile radikalsko-klerikalni režim, da je prežgodaj odkril svoje karte. Zato stoji že danes pred javnostjo v vsej svoji goloti. Cilj mu je, kompromitirati parlamentarizem in prikriti korupcijo. Tako pišejo o vlogi klerikalcev v sedanji vladi davidovičevci, tisti davidovičevci, s katerimi so klerikalci skupaj priredili lani svoj protikorupcijski shod v Ljubljani.

Novi madžarski poslanik v Rimu

Rim, 15. februarja. o. Ob 11. dopoldne je sprejel kralj novega madžarskega poslanca dr. Horyja, ki je bil poprej v Beogradu, v nastopni avdijenci. Poslanik mu je ob tej priliki izročil svoje poverilnice.

Proces proti Zaniboniju odgođen?

Rim, 15. februarja. o. Predsednik posebne tribunala za obrambo države, general Sanna je zbolel za influenco. Proces proti Zaniboniju in tovarišem, ki bi se imel začeti v ponedeljek, bo zato najbrže odgođen.

Davidovičevci in SDS

Na oblatnem zboru SDS v Novem Sadu je predsednik SDS g. Pribičević govoril tudi o razmerju do Davidovičeve stranke. Opozarjal je na čudovito dejstvo, da se zlasti v provinciji mnogo govori o fuziji, da pa vodstvom ni o tem nič znano.

Nedvomno je, da v vrstah SDS kakor v njenem vodstvu obstoji želja po združitvi demokratskih struj. Nič pa ni o taki želji opaziti pri vodstvu Davidovičeve DS, akoravno tudi mnogi njeni pristaji zlasti v Vojvodini žele združitev. G. Pribičević je pravilno opozoril, da vodje DS v parlamentu iščejo in najdejo zveze in potov do klerikalcev, od kojih še niso skurirani popolnoma, do radićevcev, do pašićevcev, s kojimi se pogajajo za vlado, do zemljoradnikov, ne želijo jih pa videti do bratske stranke, pač pa so nanjo ljubosumni radi njene ravne in dosledne politike in njene naraščajoče moči in zlasti njenih uspehov proti radikalom. Mnogo možnosti političnega sodelovanja v parlamentu in izven njega je vodstvo Davidovičeve DS hote prezrlo in njeno vodstvo je odbilo tudi vse poskuse zblizanja, ki so izšli iz lastnih vrst.

Teza g. Davidoviča od l. 1922. sem je, priti na krmilo s pomočjo hrvatskih in slovenskih separatistov. Ta poskus se je grdo ponesrečil l. 1924., ko je HRSS pod njega dejansko, četudi ne zavestno zaščito izpodkopalvala temelje države in človek bi pričakoval, da se take kombinacije ne bo več jemalo za edini politični cilj ene stranke. A DS žal preveč gleda samo Srbijo in vidi sa, mo tamonjske radikale, katerim šah-mat napovedati s pomočjo Radića in Korošca je še danes taktični evanglij gospoda Davidoviča.

To je treba enkrat javno pribiti, ker se v tem oziru ni nič izpremenilo izza leta 1923. Pač sta ta čas tudi Radić in Korošec, prvi l. 1925., Korošec pa leta 1927. pustila g. Davidoviča na cedilu, in zadnji čas je SLS v korupcijski aferi še posebej izdala DS. A koncepcija politike g. Davidoviča je vsaj v glavni liniji ostala.

Vsa jugoslovenska napredna javnost bi želela, da bi bilo drugače in iz vrst Davidovičevih demokratov prihajajo krepki klici po reviziji te nesrečne politike. A srbijanska demokracija, zamaknjena v svoje lokalne cilje, se še ne more dvigniti na višje stališče.

SDS je medtem obdržala mirno kri: Ves čas je povdarjala potrebo združitve sorodnih elementov in ko je šlo za volilni mandat, tudi pred krono ni tajila, da je potrebna zveza DS in SDS.

V dobi komisarijatov na „katoliški podlagi“

«Slovenec» je še nedavno proglasil, da je avtonomija osnovno načelo vsake demokracije, ker moreta le v avtonomiji priti do popolnega izraza ljudska volja in resnična samouprava ljudstva. Ko so klerikalci skupaj z radikali sestavili šesto Uzunovičevu vlado, so isto tako urbi et orbi proglasili, da tega svojega načela niso zatajili in ga tudi nikdar ne bodo.

Vesti, ki prihajajo v javnost iz klerikalnih krogov, so pa naravnost porazne za krščansko demokracijo naših klerikalcev in njihovo avtonomistično politiko. Splošnoemu klucu ljubljanskega prebivalstva po občinskih volitvah v Ljubljani so se odzvali klerikalni avtonomisti v Beogradu z odgovorom, da te volitve niso še prav potrebne in da ima ostati na magistratu vladni komisar.

Drugo torišče, kjer uveljavljajo klerikalci svoja avtonomistična in demokracijska načela, je Zbornica za trgovino, obrt in industrijo. Ta slovenski gospodarski parlament ostane še nadalje pod klerikalnim komisarijatom, ker so klerikalci mnenja, da ni za enkrat prav nobene potrebe za vrnitev te avtonomne korporacije slovenskim trgovcem, obrtnikom in industrijcem, še manj pa

Najhujši potres v zadnjih desetletjih v Jugoslaviji

Težke človeške žrtve. — Nekateri vasi popolnoma porušene. Zemeljski plazovi. — Tudi Albanija težko prizadeta.

Potresna katastrofa, ki je zadela južni del Hercegovine, Dalmacije in Črno goro, je napravila po vsej državi silno težak vtis in povzročila veliko vznemirjenje. Posledice so mnogo hujše, kakor se je prvotno domnevalo. Škoda je naravnost kolosalna. Potres je več vasi skoro popolnoma porušil in je bil nedvomno eden najmočnejših v zadnjih desetletjih v naših pokrajinah. Ognišče je bilo v Stolcu v južni Hercegovini. Ljudstva se je polastila tamkaj naravnost strahovita panika. Ljudje so bežali popolnoma zmedeni iz hiš in tavalj naokrog. Pošto poslopje in še mnogo drugih hiš je v razvalinah, deloma so močno zrahlane. Od planine Gubaš, ki je okoli 700 m visoka, se je odrgala ogromna stena in se zrušila v dolino. Potoma je lavina opustošila vse, kar je bilo na poti in odnesla s seboj tudi več hiš s prebivalci vred.

Po poročilih iz Mostara, je bilo valovito potresno gibanje spremljano od močnega bobnenja, kar je povzročilo v mestu velikansko paniko. Seizmograf je konstatiral, da je epicenter potresa 45 do 46 km jugo-vzhodno od Mostara, prilično na Dabarskem polju v bližini vasi Berkovič, kjer je napravil potres tudi največje poškodbe. Dabarsko polje je 20 km oddaljeno od mesteca Stolca. Potres je objel vso pokrajino od Boke Kotorske, ob obali Jadranskega morja tja do Splita, Bosno pa med Višegradom in Travnikom. V Mostaru je na mnogih hišah popokalo zidovje in popadali so dimniki, vendar pa materialna škoda ni velika. Prebivalstvo, ki se še dobro spominja močnega potresnega sunka 1. 1922., je preplašeno zbežalo iz hiš na prosto, v strahu, da se ne ponovi potres še z večjo silo. Že rano jutraj so ulice zato oživele, kakor ob največjem prometu. Na Popovem polju je škoda razmeroma neznatna, čeprav je poškodovanih več hiš in se je na enem kraju odtrgal tudi del hriba. V bližini vasi Hutova Pala je pridrvela na tračnice zemeljska lavina in je bil za več ur promet ustavljen. Po prvem udarcu potresa so potresni aparati v Mostaru zabeležili še več drugih, tako ob 5.29, 5.38, 6.17 in 9.35, ki pa so bili vsi znatno slabšeji od prvega.

Po poročilih iz Sarajeva, so tamkaj občutili potres najprej ob 4.45. Sunk je bil silno močan in je trajal cele tri minute. Zemlja pa se je pomirila popolnoma šele čez 10 minut. Materialna škoda v Sarajevu je znatna. V Bilecu in Čaplinji je porušeni več hiš.

V Metkoviću se je podrl veliki most preko Neretve pri vstopu v Metković. Jako težko je poškodovan v mestu tudi

Naši in češki parlamentarci pri skupnem delu

Prihod naše delegacije v Prago. — Prva skupna seja obeh delegacij.

V nedeljo zvečer so se pripeljala delegacija naše narodne skupščine, ki je bila na vsej poti po ozemlju češke države predmet živahnih ovacij in manifestacij, v Prago. Pred Wilsonovim kolodvorom je bila zbrana kljub pozni večerni uri velika množica občinstva, ki je naše poslanke navdušeno pozdravljala. Salon je bil nabito poln oficijelnih osebnosti, članov Č. J. lige, jugoslovenske kolonije in številnih političnih, kulturnih in narodnih organizacij. Češko-slovaško vladno je zastopal poljedelski minister dr. Srdinko, zunanje ministrstvo polnomočni minister dr. Girs, poslansko zbornico podpredsednik Stivin. Po nagovoru poslanec dr. Uhlir in inž. Černyja je pozdravil bratske goste minister dr. Srdinko kot delovno delegacijo, ki stremi za tem, da doseže skupno z delegacijo češkega parlamenta poglobitev kulturnih in gospodarskih odnosov med obema državama. Izrazil je svoje trdno prepričanje, da prinese delo, ki bo izvršeno ta teden v Pragi, dobre sadove. Imenoma Č. J. lige je naš rojak, univ. prof. dr. Murko, v srbohrvaščini naglašal pomen jugoslovenskega poseta v Pragi.

Na pozdravne govore je odgovoril predsednik naše delegacije, dr. Velizar Janković, z daljšim, ponovno sklamiranim go-

vorom, ki ga je zaključil z vzklikom predsedniku Masaryku, češkoslovaškemu narodu in Pragi.

V ponedeljek popoldne so se vršila prva skupna seja naše skupščinske delegacije s poslanci in senatorji češkoslovaškega parlamenta, kateri so prisostvovali tudi zunanji minister dr. Beneš, železniški minister Najman, trgovinski minister dr. Peroutka, minister narodnega zdravja dr. Tiso, minister za narodno obrambo Udržal, naš poslanik v Pragi Branko Lazarevič, češkoslovaški poslanik v Beogradu Jan Šeba, senatni predsednik dr. Hruban in predsednik poslanske zbornice Malypetr.

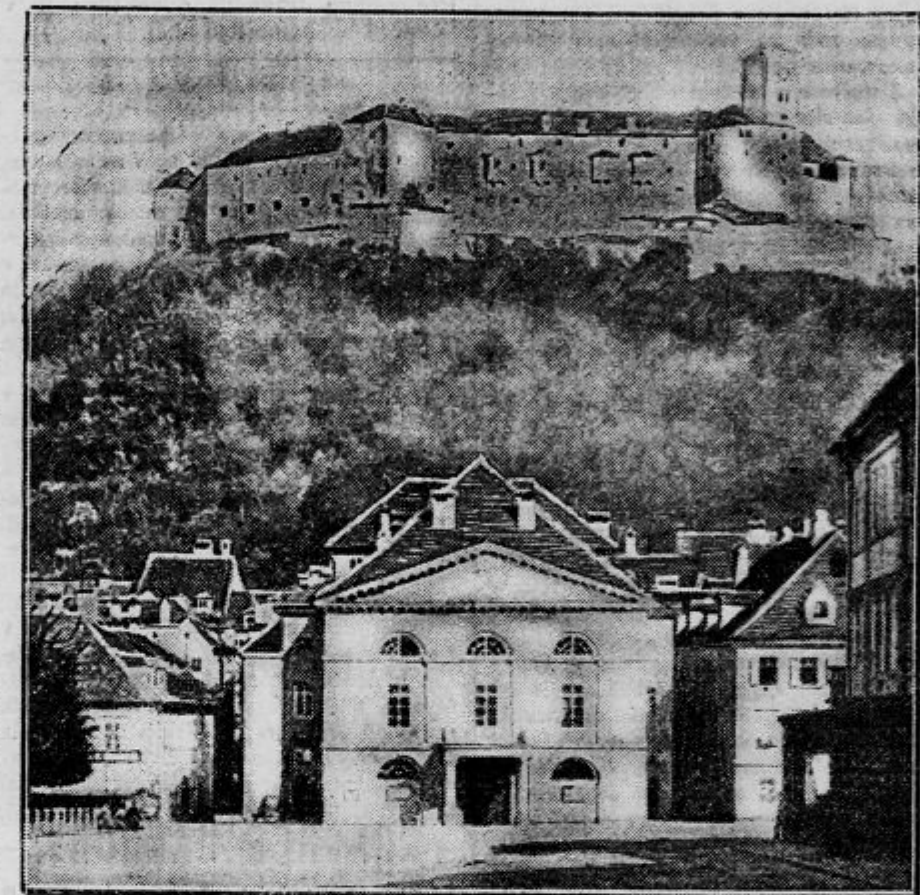
Zbornični predsednik Malypetr je otvoril konferenco z daljšim govorom, v katerem je izražal svoje zadovoljstvo, da sta se svoječasnno sklenjeni komisiji sestali prvič ravno na tleh češkega parlamenta h skupnemu delu. Morda bodo nastale pri delu kakšne težave, toda vsi se moramo zavedati, da imata obe državi in oba naroda skupne interese. Oba naroda nimata nobene druge želje in potrebe, kakor da živita svobodno in neovirano in moreta delovati za kulturni, gospodarski in socialni procvit. Nikomur nečeta delati krivice ali mu škodovati. Naloga obeh pa je, da delata tudi na idejem in praktičnem uje-

njenju vsega slovanstva, kar bo napredek za vse človeštvo, ki potrebuje mir in počitek. Govor zborničnega predsednika Malypetra je bil sprejet z viharim plaskanjem.

Predsednik naše delegacije, dr. Velizar Janković je uvodoma naglašal, da medsebojni poseti in sestanki poslancev popolnoma odgovarjajo duhu demokracije po svetovni vojni. Dandanes ne obstoja več tajna kabinetna diplomacija, kajti narodi zahtevajo in tudi žele, da se poleg njihovih vlad tudi poslanci aktivno bavijo z mednarodnimi odnosi in aktualnimi problemi zunanje politike. Naloga parlamentarnih delegacij obeh zaveznških držav je, pripraviti in uresničiti čim tesnejše kulturno in gospodarsko zblizanje obeh držav. Program je resen in bo najbrže zadel na težkoče. V poštev pridejo: vprašanje kulturne konvencije, dijaštva in vseučiliš, poštne prometa, potnih listov itd. Največjo pozornost pa zahteva gospodarsko zblizanje. Praktično življenje priča, da imajo slabi in neurejeni gospodarski odnosi običajno za posledico tudi oslabitev političnih odnosov med dvema narodoma

40letnica požara starega gledališča v Ljubljani

V noči od 16. na 17. februarja 1887, torej ravno pred 40 leti, je pogorelo staro ljubljansko gledališče na Kongresnem trgu. S

Nekdanje gledališče na Kongresnem trgu v Ljubljani

Člani Prostovoljnega gasilnega društva v Ljubljani, ki so gasili stari teater

Od leve proti desni sede: Jože Lapajnar, kljub svojim 70. letom še vedno aktivni poveljnik 3. čete; Fran Medic, star 71 let; Ivan Perma, star 73 let, vsi trije so že po 47 let delavni člani društva. Nikolaj Rus, bivši redar in občinski sluga, star 78 let, je prvi opazil požar in aviziral gasilce. Stojijo pa od leve proti desni: Anton Kavčič, ki je s čolnom prevažal gasilce čez Ljubljanico; Ivan Tomažič, star 76 let in 44 let član društva in Anton Pritekel, star 63 let in že 45 let v človekoljubnem društvu. Na sliki manjkata radi boleznij Ignac Kvas in Leopold Zorž, oba člana od 1. 1886. Vsi vrli gasilci so odlikovani z zlato, Kavčič pa s srebrno medaljo za zasluge.

Koncert Sevčikovega kvarteta v Ljubljani

Sevčikov kvartet je Ljubljančanom znan že od prej, zato je bila dvorana filharmonične družbe premajhna za naval občinstva pri smotnem koncertu. Kvartet, ki ga sestavljajo violinista Bohuslav Lhotsky, Karel Prochazka, violist Karel Moravec in čelist František Pour, uživa kot kvartetno udruženje danes svetovno slavo. Zdi se mi, da se od vseh najbolj odlikuje čelist po velikem, kantabilnem tonu, medtem ko prvi violinist vidno popušta ter ne odgovarja več povsem zahtevam modernega kvarteta. Nedostaja mu toplina tona, dasi razpolaga z znatno in sigurno tehniko, s katero z lahkoto obvladuje vse težkoče, ki so jih Beethonovi kvarteti polni. Ostala člana kvarteta, ki imata — vsaj pri Beethonu — itak vedno le bolj podrejeno ulogo spremljevalcev, so dobro prilagajali ansamblu, ki je do skrajnosti točno vigran, vzoren in intonacijski in tehnični popolnosti, nekam hladen pa v interpretaciji.

Večer je bil posvečen Beethonu. Vzile pijelet, ki jo gojim do tega muzikalnega genija, se vendar ne morem ubraniti občutka, da pripada bolj preteklemu kot sedanjemu stoletju. Vsebinska kvartetov in ostalih njegovih skladb je tako malo sodobna in izražena s sredstvi, ki dandanes ne povedo več tega kot pred sto leti in torej ne morejo več tako ogreti. V nadaljnjem se nam obeta cel niz specialnih Beethonovih koncer-

DANES! Veličanstvena premijera monumentalnega filma:

Izgubljeni sin

(The Wanderer) — Monumentalno delo v 2 delih naenkrat, 9 dejanj. Zivljenje, sijaj in razkošnost poganskega Babilona ter njega končna propast. Goreča ljubav izgubljenega sina in zvodnice Tishe, svetnice boginje Ištare. Zivljenje v slasti in uživanju. V glavnih vlogah lepota Greta Nissen in William Collier ml.

Danes ob 4., pol 6., pol 8. in 9.

Predprodaja vstopnic od 3. dalje.

LJUBLJANSKI DVOR

Kino

Telefon 397

in državama. Ravno zato je dolžnost obeh delegacij, da domačim vladam tostvarne akcije olajšata oz. jih pospešita. Najti morata tudi pota in sredstva, da premagata vse težkoče in odstranila vse ovire. In to bo lahko doseči, samo, ako bomo hoteli! (Viharno ploskanje in odobravanje.)

Na predlog posl. dr. Uhlirja je bila seja nato zaključena in so se sestali referenti kulturne in gospodarske komisije. Prihodnja seja skupnih komisij bo danes dopoldne.

popokala trila nemška zgradba ter razpadla v nič. Slovenci so smeli igrati v gledališču le 4krat na mesec. L. 1882 pa je deželni odbor skrčil njihove predstave samo na dve. Dasi je bila dežela kranijska malone vsa slovenska, dasi je bila Ljubljana po ogromni večini slovenska, pa niso imeli Slovenci v deželnem gledališču nobene pravice. Slovenskih predstav je bilo na leto v pogorelem gledališču v dobi 1880 do 1886 le 3 do 13, v novem deželnem gledališču, ki se je otvorilo 29. septembra 1892 ob današnji Aleksandrovi cesti, pa je število predstav stalno naraščalo in doseglo v sezoni 1911-12 že 150 predstav na leto.

Pred 40. leti gledališče v Ljubljani je postalo simbol osvobodjenja slovenske Talije in sploh slovenske kulture. Dramatično društvo pa, ki se je borilo od 1. 1867 za svobodo slovenskih dramatičnih predstav, je zagospodovalo 1. 1918 v obeh sedanjih gledaliških poslopih in jih prepustilo državi v upravo. Tako se ob 40-letnici gledališkega požara spominjamo tudi 60-letnice dramatičnega društva v Ljubljani z zahvalo.

G. Jože Lapajnar opisuje sledeče svoje spomine na požar starega gledališča:

Februarja 1887, ko je pogorelo staro gledališče v Ljubljani, je bila zelo huda zima. Takoj sem vstal in tekel k takratnemu mersarskemu mostu (sedaj Zmajski most), kjer smo imeli gasilci shrambo za gasilno orodje in sicer samo 1. in 3. četa, dočim je imela 2. četa shrambo za orodje na magistratu. Vpregli smo konje v 3 brizgalnice in v parno brizgalno ter hiteli k požaru. Takrat gasilci nismo imeli svojih konj, ampak so nam jih vedno dali proti odškodnini na razpolago ljubljanski izvoščki. — Staro gledališče je stalo na Kongresnem trgu, kjer je sedaj poslopje Filharmonije (Kino Matica). Takol smo stopili v akcijo z veliko lesto, imenovano »dražerica«; to je bila raztezalna lestva in smo jo tako imenovali, ker se je nahajala pri 3. četi. — Postavili smo lestvo pred gledališče tako, da je segala do okroglega srednjega okna nad 1. nadstropjem, kjer je imel hišnik svoje stanovanje. — Rešili smo po lestvi najprej hišnika Gogala in njegovo družino, ki niso mogli več ubežati po stopnicah. — Gasili smo s smetalnimi brizgalnicami, a parno brizgalno in sploh z vsem orodjem, kar smo ga imeli na razpolago. Parno brizgalno smo imeli najprej zadaj za gledališčem tik ob Ljubljanci, da je voda sesala. — Ker je bil pa ogenj vedno hujši in je pretla nevarnost, da se goreče poslopje podre in zruši na nas, smo parno brizgalno prepeljali z dvema konjenoma na nasprotno stran Ljubljance, sedanjše Cankarjevo nabrežje. — Ob Ljubljanci so se sivočasi nahajali na več mestih priključeni rešilni čoln. Vzeli smo tak čoln, stopili notri 3 gasilci in še neki častnik ter smo napeljali cevi čez Ljubljanico, da smo mogli nadaljevati gašenje. Cevi so ležale pod vodo. — Oba moja takratna tovariša — bila sta Trnovčana Bezaja — sta že umrla. — Poveljstvo pri požaru je imel takratni načelnik gasilcev g. Doberlet. Mraz je bil tako hud, da nam je voda v ceveh večkrat zmrznila in so nam jo pri Kirbišu greli. Vrhali smo vročo vodo v smetalne brizgalnice in tako otajali cevi, da je šlo spet naprej. Seveda je bilo vsled tega gašenje zelo oteženo. — Nevarnost je bila zelo velika ob času, ko je ogenj streho raztrgal in so goreči kosi strehe leteli na vse strani. Ker smo se pri gašenju popolnoma premočili in je obleka zmrznila, je bila kot iz stekla in je vse ropotalo po nas. — Gasili smo do jutra, ko je šlo nekaj mož domov; drugi so gasili še naprej do popoldne, straža je pa ostala na licu mesta ves dan, ker je bila zraven stoječa Kastnerjeva hiša v veliki nevarnosti. — Kastner je tudi obljubil gasilcem, da bo že nekaj dal, če mu hišo obvarujemo. — To se nam je posrečilo, a gledališča ni bilo mogoče rešiti, ker je bilo znotraj skoraj vse leseno in je pogorelo do tal. Ostalo je le malo zidovja. — Obvarovali smo tudi sosedno Kirbišovo hišo.

Takrat nam je pri gašenju pomagal še tudi g. Josip Turk, sedanjí priljubljeni naš načelnik, ki sicer radi svoje mladosti še ni bil član društva, in je po požaru tudi peljal sušiti cevi v takratno Janeschovo tovarno na Šentpeterskem nasipu.

Sveta gora

Slavospev človeški zvestobi v večnem ledu!

Milijonska škoda pri požaru tovarne „Volta“

Tovarna lektrični žarnice Volta ima po ponedeljkovem požaru, o katerem smo poročali včeraj, okrog tri milijone škode. Samo na zalogi sirovin in polfabrikatov znaša škoda okrog 200.000 Din. Pripravljeno so imeli pošiljate za Beograd v vrednosti 300.000 Din. Škoda na uničenih strojih znaša pa poldrugi milijon dinarjev itd. Skupna škoda bo znašala torej okrog 2.500.000 Din. Tovarna je zavarovana za 2.400.000 Din pri zavarovalnici »Sava« in »Jugoslavija«. K izpopolnitvi včerajšnjega poročila o požaru pristavljamo še, da je prispelo gasilcem na pomoč tudi vojaštvo.

Kulturni pregled

Gledališki repertoarji

Ljubljanska drama

Sreda, 16.: »Gobseka«. C. Četrtek, 17.: Zaprtlo. Petek, 18.: »Pri lepi krčmarici«. E. Sobota, 19.: ob 16.: »Skopuh«. Dijaška predstava pri znižanih cenah. Izv.

Ljubljanska opera

Četrtek, 17.: »Boris Godunov«. Gostuje Ziga Zalewski. Izv. Petek, 18.: Zaprtlo. Sobota, 19.: »Rigoletto«. Gostuje Ziga Zalewski. Izv.

Mariborsko gledališče

Sreda, 16.: Zaprtlo. Četrtek, 17.: »Tovariši«. A. Premijera. Petek, 18.: ob 17. (3.): »Trnjulčica«. Solška predstava. Zelo znižane cene.

Današnja predstava »Sevilskega brivca« v ljubljanski operi odpade. Solška predstava »Trnjulčica«. V petek, dne 18. februarja ob 5. popoldne se uprizori priljubljena otroška igra »Trnjulčica«, kot solška predstava po najnižjih cenah. »Tovariši« na mariborskem odru. V četrtek, 17. t. m. uprizori mariborska drama

»Tovariši«, delo svetovnega norveškega dramatika A. Strindberga. Sujet komedije ni nov: — gre za nadvlado žene nad možem. Snov je psihološko izredno zanimivo obdelana. Tu ne gre za navadno konvencionalnost, ne za različne zakonske kaprice. Pred nami se odigrava borba življenja, ki ima svojo silo, svojo vzmet na dnu človeških nagnjenj, strasti in življenjskih ugank. Strindberg naziva »Tovariši« komedijo; kajti njegovi tovariši so moške in žene, ki so mu simbol življenja. Pretresljivo komedijo režira gosp. Kovčič. V glavnih vlogah nastopata gđ. Starčeva in gosp. J. Kovčič.

»Boris Godunov« — s Zigo Zalevskim. Jutri, v četrtek, dne 17. februarja gostuje v naslovni ulogi Musorgskega opere »Boris Godunov«, slavni baritonist gosp. Ziga Zalewski. Vsej naši publikl je še v svetlem spominu ta njegova tako igralsko kakor tudi pevsko izvrstno postavljena kreacija o priliki njegovega zadnjega gostovanja v Ljubljani. Njegov polni glas, izdelan do zadnjih nitov, nudi poslušalcem odlični umetniški užitek. Njegova igra je pretresljivo resnična, da mora vsakega prikleniti name. Odlični umetnik gostuje v Ljubljani samo dvakrat. V četrtek nastopi kot Boris Godunov, v soboto pa kot Rigoletto. Obe predstavi sta izven. Vstopnice so v prodaji pri dnevni blagajni v operi.

Domače vesti

* **Izpremembe v dvorni službi.** Maršal dvora general Ješa Damjanovič je imenovan za komandanta divizije v Osijeku. General Damjanovič je služil v dvoru deset let. Ob priliki poslovilne avdicije mu je kralj poklonil svojo sliko v srebrnem okviru. Službo dvornega maršala preizkusi začasno kraljev adjutant polkovnik Dragutinović in tajnik Krstić.

* **Iz ministrstva pravde.** Pravosodni minister dr. Sršić je v svojem resoru izvršil temeljito reorganizacijo. Število oddelkov je od šestih znižano na dva in sicer administrativni in upravljalni. Administrativni oddelki so razdeljeni na tri sekcije: za Srbijo in Črno goro, za Hrvatsko, Slavonijo in Banat ter za Slovenijo, Dalmacijo in Bosno. Načelnik zadnje imenovane sekcije je dr. Josip Kavčič. Za vrhovnega inspektorja kaznišnice je imenovan dr. Milan Petković, za referenta v zakonodajnem odboru pa dr. Milan Kugler.

* **Novi francoski poslanik v Beogradu.** Včeraj je prispel v Beograd novomenovani francoski poslanik na našem dvoru g. Dard. Posetil je včeraj ministra za zunanje zadeve, danes pa bo v svečani avdiciji izročil kralju svoje poveljne listine.

* **Razpis upraviteljskih mest na meščanskih šolah.** Na meščanskih šolah v mariborski oblasti so razpisane mesta stalnih upraviteljev in sicer na državnih meščanskih šolah v Celju, v Mežici in pri Sv. Lenartu v Slovenskih gorah. Prošnje je vložiti najkasneje do 15. marca pri pristojnem upravitelju.

* **Subvencija akademijam.** Za natis akademskih izdanj je v načrt finančnega zakona sprejet večji kredit in sicer za Srbsko akademijo znanosti v Beogradu 150.000 dinarjev, za Jugoslovensko akademijo znanosti in umetnosti v Zagrebu pa 200.000 Din.

* **Kredit za kmetijske zadruge.** V kmetijskem ministrstvu bo v kratkem sklicana širša konferenca, ki se bo bavila z vprašanjem pospeševanja našega kmetijstva v zvezi s kmetijskimi krediti. Ministrstvo bo od Nar. banke zahtevalo, naj podeljuje kredite tudi večjim kmetijskim in drugim gospodarskim združenjem.

* **Skupščina ljubljanske inženjerske zbornice.** Dne 15. februarja se je vršila v dvorani Mestnega magistrata redna letna skupščina inženjerske zbornice v Ljubljani, katere področje obsega poleg Slovenije tudi Dalmacijo. Skupščina je kot zastopnik gradbene direkcije prisostvoval g. inž. Rudolfu Jalcu. Ob otvoritvi se je predsednik spomnil bivšega člana Zbornice pok. gospoda Viljama Lindauerja, nakar je predlagal brzojavni pozdrav g. Dušanu Sernecu, ministru za gradbe. Pregledno poročilo o stvarnem delovanju zbornice uprave je podal pravni konsulent g. vel. župan v p. T. Sporn. Po odobritvi računskega zaključka za leto 1926. ter proračuna za leto 1927 so se izvršile volitve Uprave Zbornice in nadzorne odbora, nadalje delegatov za glavno upravo inženjerskih zbornic v Beogradu in za glavno skupščino zbornic. Novo izvoljena uprava se je takoj konstituirala tako: predsednik g. M. Šuklje, podpredsednik g. J. Pavlin in D. Šakić (Split), tajnik g. V. Remec, blaginjak g. A. Král. Ostali člani uprave so gg. Förster, I. Kargotić (Split), M. Kiepac in P. Tavčar. Nadzorni odbor tvorijo gg. I. Dešković (Split), A. Hrovat in Franc Zupančič, namestnik g. V. Štajmer. V beograjsko glavno upravo se poleg predsednika in podpredsednika delegira g. Dako Žagar (Split), v glavno skupščino inženjerskih zbornic, ki se letos vrši v Zagrebu, gg. Bačić (Split), M. Kasal, Kosmač, Matošić (Split) in Pirkmayr. Skupščina, ki je v načelih odobrila poslovanje dosedanjega uprave, je naročila novemu upravnemu odboru, da nadaljuje intenzivno delo. Zlasti se je naglašala zahteva, da morajo v smislu veljavnih predpisov zagotoviti za pooblastitev vsi inženjerji, ki so nameščeni v podjetjih in opravljajo inženjerske posle. Uprava Zbornice bo s povdankom uveljavila to zahtevo.

* **Ženski mladinski Valjevski se odprli dveletni tečaj za bolničarke.** V šoli se sprejemajo zdrave, dobro razvite Jugoslovence v starosti od 18—35 let, ki so dovršile 2 razreda gimnazije. Mladence, ki se nameravajo posvetiti temu poklicu, naj takoj pošljejo na naslov: Škola za nudenje v Valjevu prošnje s sledečimi prilogi: krstni list, zadnje šolsko spričevalo, domovinski list zdravniško spričevalo, pravstveno spričevalo in kratek opis zaposlenosti od dobe, ko je zapustila šolo, do danes. Gojenke imajo brezplačno stanovanje, hrano in nekaj mesečnega honorarja. Po dovršeni šoli jih namešča kot bolničarke minister narodnega zdravja.

* **V Rogasški Slatini priredi tamkajšnje sokolsko društvo dne 26. t. m. v prostorih hotela »Pošta« maskeradni ples,** ki obeta biti v letošnji zimski sezoni najlepši. Vabimo vse prijatelje in znance od blizu in daleč, da se ga sigurno udeležijo. Kdor bi s plesom ne prišel na svoj račun bo imel prilike dovolj, da se naslaja na ljubkih zvokih tuk. sokolskega orkestra, ki ga bo zopet dirigiral znani glasbeni mojster, brat podstarosta Viljem Bizjak. Lepe in okusne nasko so nam kar najbolj dobro dole. Na veselo svidenje!

* **Gripa se še vedno širi.** Iz raznih krajev naše države poročajo, da se gripa še vedno širi in da epidemija v zadnjem času posebno razsaja v naših južnih krajih. Nevarnost torej še ni minila in opaziti se celo, da tudi številni smrtni slučajevi naraščajo. Še zdravstvenega odseka zagrebške oblasti je podal novinarjem pomenljivo izjavo: Ni izključeno, da bo gripa zavzela še nevarnejšo formo s povečanim številom smrtnih slučajev. Treba je še vedno veliko previdnosti, ker gripa še ne pojenja.

* **Ljubljansko vrtinarstvo na II. pokrajinski razstavi.** Lanskoletna vrtinarska razstava na I. Pokrajinski razstavi v Ljubljani je vzbujala vsesplošno zanimanje in občudovanje. Doseženi morali uspehi je napotili upravo Ljubljanskega veleposlana v stike z najuglednejšimi ljubljanskimi vrtinjarji v svrhu dogovora za prireditve II. vrtinarske razstave. Lanskoletni razstavljalci-vrtinjarji so bili z doseženim uspehom popolnoma zadovoljni in so se zato tudi letos radevolje odzvali vabilu sejmске uprave. Vrtinarska razstava na Pokrajinski razstavi jeseni je že zagotovljena. Svojo obvezno udeležbo so prijavili že: Bajec, Ferant Anton, Merzmannsky Franc, Korsika Franja in Simenc Pavel. Ker so potrebne priprave že v polnem teku, smo sigurni, da bo letošnja prireditev lanskoletno še nadkrila. Zlasti se bo letos polagala pažnja na harmonično lice razstave in eksotično rastlinstvo. Seveda pa bo tudi revija domačega cvetja popolnejša in preglednejša.

* **Vseslovenski zdravniški kongres se bo vršil v Varšavi od 26. do 29. maja.** G. kolegi, ki bi se ga hoteli udeležiti, naj javijo to najpozneje do 19. februarja Slovenskemu zdravniškemu društvu.

* **Podružnica Slovenskega lovškega društva za Gorenjsko v Kranju** ima kot točko dnevnega reda na svojem občnem zboru: Ukinitve podružnice.

* **Z ognjem in mečem od slovitkega pisatelja Stenklewicza,** dalje Iv. Cankar »Zbrani spisi I. zvezek«, Al. Gradnik »De Profundis«, Puškin »Kapetanova hča, Gruden »Miška osedlana«, Debeljak »Moderna francoska lirika«, Izidor Cankar »Obiski«, Erjavac »Izbrani spisi«, Petronil »Pojedina pri Trimalhionu«, Pinžgar »Zbrani spisi V. zvezek, Jurčič »Zbrani spisi III. zvezek«, Milčinski »Drobiže«, Gaspari-Košir »Oor čez izaro«, Ivan Tavčar »Zbrani spisi IV. zvezek«, Stevenson. »Otok zakladov«.

Gradnik »Srbske narodne pesmi« — vse te knjige obsegajo dobrih 111. knjizevne tembole Jugoslovanske Matice. Dobitki so mnogobrojni in sicer: 150 amp po sedem knjiz, 120 tern po deset knjiz, 80 kvatern po štiri knjiz, 50 čimkvinov po sedem knjiz, knjiz in pet tombo. Prvo tombolo tvori celotna zbirka vseh 46. letnikov »Ljubljanskega Zvonca«, ki je že kot literarna redkost vredna nad 10.000 Din. Ostale štiri tombole obsegajo vse gore navedene knjige in še posebej knjige po prosti izbiri od zneska 600 do 1200 Din. Zbranje števil, ki bodo vsako nedeljo objavljene v vseh slovenskih dnevnikih, se prične neprekinjeno dne 4. marca. Tablice po 3 Din so do 2. marca naprodaj pri vseh šolah in podružnicah Jugoslovanske Matice širom Slovenije, v Ljubljani pa pri Novi založbi, Tiskovni zadrugi, trafikli Sever in v pisarni Jugoslovanske Matice, Selenburgova ulica 7-II.

* **Dr. Jos. C. Oblak, Hoja na Maturino Spico.** (Grenko-sladki spomini. Str. 16. Cena Din 4.—) V prid Društvu prijateljev humanistične gimnazije. Poznamo dr. Jos. C. Oblaka kot »planinskega« pisatelja zlasti po njegovi klasični »Etni« in njenem »Epilogu«. S tem delcem, ki je sedaj izšlo kot ponatis iz zadnje številke »Planinskega Vestnika« pa je stopil dr. Oblak v krog naših humoristov. Sicer poznamo njegov osebnostni slog iz drugih njegovih spisov, ki se odlikujejo — kar je že povdajala kritika — po posebnem, pristranskem tonu v zvezi z zdravim humorjem brez banalnosti — to bodi glede zadnjega spisa izrecno povdajeno! V spisu kaže, kako je pisal še kot gimnazijec, a — predgovoru k spisu — tudi, kako piše sedaj. Vsak, kdor ima kaj smisla za vodri dijaški humor in ki ga vežejo veseli spomini na nekdanjo gimnazijo in to je generacija zadnjih 3—4 desetletij — se bo pri čitanju tega zabavnega spominskega »albuma« od srca nasmejal. Kako iskreno se spominja Oblak svojega razrednika Šorna, koliko humorja je položeno v to komično grčo, a med vstavljeni koliko hvaležnosti od tega dobrosrčnega moža! Kako laskavo se spominja profesorja slovensčine Virbnika, fizika »Kmetca« — Westra in »hudega« Ceneta Borštnerja in še cela družba med študenti »popularnih« profesorjev se zvrsti v Oblakovih »grenko-sladkih spominih«. Menda ne bo inteligenta ki je kdaj študiral na ljubljanski gimnaziji, da ne bi segel po tej brošurici. Knjižica se dobiva v knjigarnah ali pa pri avtorju samem. — J. W.

* **Požar v Osijeku.** V tiskarni in litografiji Tutović & Comp. v Osijeku je na doslej nepojasnen način izbruhnil požar, ki je uničil poslopje s tiskarno vred. Škoda še ni ugotovljena.

* **Velik požar v Kavadaru.** Po poročilih iz Beograda je v Kavadaru nastal v nedeljo zvečer v trgovini bratov Vešković, ki je uničil tudi sosedno trgovino Lazarja Danovica ter kavarno Muškatoviča. Ker so bila vsa ta podjetja zavarovana za visoke svote, je zadeva sumljiva. Oblast je uvedla energično preiskavo.

* **Mariborska policija čisti.** Mariborska policija je te dni izgnala iz svojega okoliša več tatinskih elementov, vlačugarice in notoričnih sleparjev. Na Dolenjsko, kjer je doma, se je morala umakniti 24 letna Marja Kržol, znana nevarna tatnica. Izgnana je za dobo 5 let. Družbo v vlaku ji je delala 31 letna prostitutka Ana Čizmek iz Zg. Sela, ki je izgnana za vedno. Dalje je bil izgnan

za 5 let 23 letni France Šuster, bivši brivski pomočnik, doma iz Dol pri Litli, enako dolgo pa se ne sme povrniti v mariborsko oblast tudi 26 letni Janko Resman, doma iz Sv. Jakoba v Rožu, pristojen v Ljubljano.

* **Spalna bolezen v Beogradu.** V Beogradu se je pojavila kot posledica gripe spalna bolezen. V splošnem bolezni ni nevarna. Traja približno tri tedne, nakar bolnik navadno popolnoma ozdravi. Pripete pa se tudi težji slučaj.

* **Samomor zaradi nesrečne ljubezni.** Preteklo nedeljo ponoči se je na Sušaku ustrelil brivski pomočnik Mate Milin, rodom iz Nove Gradiske. V smrt je šel zaradi nesrečne ljubezni.

* **Pri slabem teku, slabem želodcu, leni prebavi, zaprtju, hlašaji je najboljšje sredstvo za čiščenje čreves naravna Franc Jozefova grenčica,** ki takoj odstrani vse nabrane razkrojevne strupe. Že stari mojstri zdravstvene znanosti so ugotovili in priznali, da je Franc Jozefova grenčica najboljše sredstvo za čiščenje črevesa. Dobl se v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

* **Chypre krema Calderara je najboljša.**

Sveta gora

Pretrseljiva tragedija dveh turistov v bojno lepi noči.

Iz Ljubljane

u— **Dr. Julius Kugy** — katerega predavanja o naših planinah bi se v smislu naznanila v časopisju imela vršiti koncem meseca januarja oz. začetkom tek. meseca, nas obvešča, da je vsled nepredvidenih težko šele pred kratkim mogel odgovoriti v inozemstvo, da se vrne skozi Jugoslavijo začetkom meseca aprila in bo torej on te priilki predaval v Ljubljani, kakor je bilo javljeno. — T. K. Skala.

u— **Jugoslovensko-angleško društvo v Ljubljani** naznanja svojim članom, da se bo V. redni občni zbor vršil z običajnim dnevnim redom v četrtek 17. t. m. ob 20.30 v damski sobi kavarne »Emona« obenem s tedenskim konverzijskim večerom, ki radi reprezentančnega plesa v sredo 16. t. m. odpade. Vabimo člane k obilni udeležbi.

u— **Društvo »Treznost«** ima svoj redni sestanek danes ob triletni na 7. zvečer v klavirski sobi moškega učiteljskega v Ljubljani s sledečim dnevnim redom: 1.) »O reševanju pijancev« predava br. predsednik dr. Mikšič. 2. Referat br. Krefta iz ameriških časopisov. — Vabimo vse člane (ice), ostale abstinentne in prijatelje našega pokreta.

KONGRES NARODOV. — velika maskerada Sokola I. na Taboru 26. februarja

u— **Policijske priljeve.** Od ponedeljka na terek so bili prijavitelji policiji sledeči slučaji: 2 tatvini, 1 prestopek prekočarjenja policijske ure, 3 prestopki pasjega kontumaca in 1 prestopke cestnega policijskega reda. Aretaciji sta bili izvršeni 2 in sicer: 1 radi tatvine in 1 radi vlačugarstva.

u— **Tatinski obisk v podrešju.** V podrešju gostinčarke Ivanke Vidmarjeve na Sv. Jakoba trgu št. 5, se je splazil te dni neznan uzmovnik in ukradel, ker ni našel nič primernejšega, 50 kozarcev, vrednih 175 dinarjev.

PLES 2505 v slovanskih nošah dne 24. t. m. v »Unionu«.

u— **V počaščenje spomina gospe Krehan** je daroval g. Leopold Zupančič Din 200 za Sokola na Taboru.

u— **Ponovno naprosamo vse,** ki so bili pri vabljenju na I. reprezentančni ples prizadeti po kaki zmoti, da nam bomo voljno oprostili. Oni, ki vabil še niso prejeli, naj jih reklamirajo pri tajniku Kmetu, Gledališka ulica 2, odnosno pri najbližjem znanu akademiku.

u— **Vrtnice, nizke, visokostebelne, vrtnice plezalk, priljike marelle, črnejše, višnje, divjo trto, lepotično grmičevje, Filder za živo mejo, razne trajnice nudim občinstvu v mestu in na deželi.** Sprejemam napravo in negovanje vrtov. Anton Ferant, trgovski vrtnar, Ljubljana, Ambrožev trg št. 3.

u— **Predpustna otroška čajanka,** ki se bo vršila 27. t. m. vzbuja po prilgih so doč, po mestu živahno zanimanje. Pristrčno otroško rajanje, prelubo nepristrženo veselje, kdo bi si ne pozelel, da preživi par uric med vami!

u— **Na današnjem reprezentančnem plesu** imam v prvem nadstropju hotela Union soba št. 11, damski ateljer. — Gind Aleksander, damski česalni salon.

u— **Kongres narodov.** Vabila za I. veliko maskerado Sokola na Taboru pod devizo »Kongres narodov« so razposlana. Tudi načrti za dekoracijo dvorane, ki bo dobila na

Danes! Danes!
Najlepši
Charlie Chaplinov film
Izven programa:
Pouk o pravilnem Charlestonu II. lekcija.
«ELITNI KINO MATICA»

Samo še danes!

„Pratermizzi“

Krona in ponos Sascha-produkcije. — Nedosegljiva NITA NALDI, v vlogi ženske vampirja, ostane vsakomur še dolgo v spominu. Veliko slavo živata pri tem filmu tudi novi filmski star Igo SYM, kakor arčkana Čehinja Anny ONDRA.

— predstavi ob 4, po 6, po 8 in 9 ur.

KINO D.C.A.

I. REPRESENTANČNI PLES pod najvišjim pokroviteljstvom Njeg. Vel. kralja Aleksandra I.

prirede slušatelj ljubljanske univerze v hotelu »Union« — v sredo 16. II. 1927.

Vstop strogo proti vabilu. Velika dvorana izključno za ples; dalje so publiki rezervirani vsi restavracijski prostori, male dvorane in srebrna dvorana.

Vstopnina za akademike 10 Din.

slovu primerne okraske, so gotovi; izdelal jih je gosp. Skružny jako okusno in efektivno. Posamezni narodi bodo imeli v ložah svoja zbirališča. Določeni so prostori za nastopne rodove: Jugoslovenci, Čehoslovaki, Rusi, Američani, Angleži, Francozi, Španci, Indijanci, Cigani in za mešanico ostalih narodov. — Slovanske narodne noše nastopijo ta večer brez mask. Ponovno opozarjamo na damski komite pod naslovom br. Igliza, ki daje informacije glede oblek in izvršuje brezplačno krojenje. Istemu se javijo tudi posamezne skupine, da bo odbor mogel skrbeti za pravilno razdelitev in uvrčenje mask. — Tudi pri kongresu nastopi ocenjevalna komisija za maske in so določene za tri najlepše maske lepe nagrade. Kakor kažejo priprave na puno soto soto prekašala maskarada vse dosedanje prireditve ter bo nudila obilo veselja in prijetne zabave.

SKOK PREKO KOŽE 19. FEBRUARJA 1927 — NA TABORU

u— **Za »Ples v narodnih nošah«**, vlada izredno zanimanje in začele so že prihajati prijave domačih posetnikov iz vseh krajev Slovenije. Opozarjamo se enkrat zainteresirane, da biogovolijo javiti pisмено svojo udeležbo in navedbo, v kakšni narodni noši se udeležijo, na tajništvo Ženskega mestnega odbora »Jadranske Straže«, Kolodvorska ulica 34-I.

u— **Sokolsko društvo v Štepanji vasi** priredi v nedeljo, dne 20. t. m. družabni večer z godbo in plesom pri bratu Francetu Kregarju — Ceremu v Štepanji vasi. Začetek ob 4. uri. K obilni udeležbi vabi odbor.

u— **Že danes opozarjamo na veliko maskerado viškega Sokola** pod devizo »Eno noč v mikadovem carstvu«, ki bo v soboto 26. februarja v Sokolskem domu. Priprave za dekoracije so v polnem teku in bodo presegale vse dosedanje.

u— **Izkušila bi se** včeraj popoldne na potu od Golobove tovarne proti Ljubljani psička volčje pasme, stara pol leta. Ima znamenje št. 1037. Odda naj se proti nagradi Pod trančo 2. v ovetličarni.

Pozor! Še vedno znižane cene! Manufakturna trgovina Josip Šlibar

Ljubljana Stari trg št. 21, poleg Zalaznika.

Iz Maribora

u— **Za povzdigo tujskega prometa** bi bilo v Mariboru in Celju v veliko korist, ko bi brzovali Monakovce-Beljak-Zidanmost-Beograd vozil po progi Beljak-Celovec-Maribor-Beograd in da bi tudi direktni voz Berlin-Zagreb-Beograd po tej progi vozil, kakor sta oba brzovala vozila do prevarata. S tem, da sta se oba brzovala dirigirala čez Beljak-Jesenice je odpadel ves promet Nečelje in Avstrije z našimi obmejnimi kraji. Kakor smo čitali, so Nemci sami proti progi Beljak-Jesenice, kjer se more vsakokrat v Beljaku prenočevati. Naj bi železniški strokovnjaki pri konferenci, ki se vrši te dni v Beogradu, tudi to vprašanje vzeli v pretres in odločili v korist Maribora in Celja.

u— **Pouk v kuhanju na dekliških meščanskih šolah v Mariboru.** Med 35 tedenskimi obveznimi urami je odločena praktičnemu gospodinjstvu samo ena, in to v času, ko se uvažajo povsod celo deška ročna dela in ko se toliko govori, da je treba pripravljati učence bolj na praktično življenje; in ravno meščanska šola je bila doslej praktična šola, sedaj pa se je odtegnila svojemu prvotnemu namenu, saj uč v višjih razredih kar šest (in celo sedem) ur na teden matematiko in v spodnjih razredih po pet ur zemljepisja in zgodovine; o higijeni se teoretizira eno uro, a za telovadbo je odmerjena (enako v vseh razredih) med 35 urami zopet samo ena. Da se v eni uri ne da mnogo do seči v nobenem predmetu, je jasno, zlasti še, če naj obravnava tako raznovrstne stvari, kakor je to predpisano pri gospodinjstvu teoretično kuhanje, pranje, likanje, postrežba bolnikov in negovanje dece. Čeravno vsakdo prizna, da je za doraščajoča dekleta vaja v kuhanju nujno potrebna, vendar ni za te vaje, ki so se doslej z najboljšim uspehom vršile na mariborski dekliški meščanski šoli, več prostora med obilnatimi in niti med neobilnatimi predmeti. Da bi

pa vendar prepotrebni pouk ne propadel, ga je sprejelo mariborsko Slov. žensko društvo pod svoje okrilje. Navzlic ogromnemu številu obveznih šolskih ur se je oglasilo za kuhanje prostovoljno 26 učenk četrtega razreda dekliške meščanske šole v Miklošičevi ulici in 16 učenk istega razreda šole v Cankarjevi ulici. Ker niso dekleta nikdar opokine prosta, se poučuje kuhanje ob večernih urah in sicer štirikrat na teden; te tečaj vodi iz priljubljenosti dosedanja učiteljica toga predmeta gđc. Vrhod. Upati pa je, da bo naučna uprava vendarle uvidela, da je gospodinjstvo s praktičnim kuhanjem izmed najpotrebnejših predmetov na dekliških meščanskih šolah.

u— **Desinfekcija mariborskih knjižnic.** Predlog Mestnega mladinskega sveta, da se naj desinficirajo mariborske javne knjižnice, je spravil mestni fizikat kakor tudi uprave knjižnic v nemalo zadrego. Zahtevani prospekti desinfekcijskih aparatov so dospeli in tudi aparata, ki bi stala 10 do 13.000 Din, bi mestni magistrat nabavil, toda v teh aparatih bi se knjige segrevale do 60 stopinj, pri čemer bi pač kje odstopil, knjige pa bile razkužene samo na platnicah. Že vlaganje knjig v aparat in zopetno uvrščanje bi zahtevalo silno truda in onemogočilo knjižnično poslovanje za več mesecev, a nepreračunljivo dolgo bi trajala vsa procedura, če bi bilo treba knjige odpirati in listine narabljavati, da bi se tudi znotraj razkužile, kajti potem bi jih bilo mogoče naenkrat vložiti le prav malo. Sicer pa je vsa desinfekcija itak iluzorna, če se vsaka knjiga ne razkuži takoli, ko se povrne v knjižnico, kar bi pa seveda šlo še celo predač. Nismo sicer takega mnenja kakor neki znani slovenski zdravnik, ki je v dokaz, da se bacili papirja sploh ne drže, jedel novčanice, a najti bo treba praktičnejši in uspešnejši način razkuževanja.

u— **Prišlo je razburjanje klerikalcev.** »Slovenec« se je v zadnjem času večkrat razburjal, češ da je posegel mariborski veliki župan v avtonomijo mariborske mestne občine z nekim dopisom, v katerem je mestni občini priporočal, da votira nek znesek v gotov namenu, sicer ne odobri neke občinske davščine. Poleg klerikalcev, se je razburjal še prav posebno njihov nemško-nacionalni zavavek dr. Mühleisen. Ta praksa, da se odobrijo gotove davščine samo pogojno, obstoja že od nekdaj, a ne samo v mariborski oblasti, nego tudi drugod. O tem se lahko vsak prepriča v zadnjih številah »Uradnega lista«, v katerih na pr. ljubljanski veliki župan odobruje občinske davščine v raznih občinah in pri tem izredno določa pogoje, v kake svrhe se sme danes davščine porabiti. Nismo še čitali, da bi se kdo radi takih pogojev razburjal.

u— **Sevčikov kvartet** je v ponedeljek siljano proslavil v Mariboru Beethovenovo stoletnico pod okriljem Ljudske univerze, ki je pričela sistematično gojiti tudi glasbeno umetnost in prevzela že vodilno vlogo v prirejanju prvostinskih koncertov. Njen glasbeni referent prof. Druzovici ima v izbiri vsikdar srečno roko, kar je dokazal poseben s ponedeljkovim Beethovenovim koncertom. Umetniki svetovnega slovesa so si med Mariborčani, ki so napolnili veliko Kazinsko dvorano, takoj po prvih zvokih osvojili srca in želi od točke do točke večji aplavz. Večinoma so morali po 4—5 na oder. Billi so zelo zadovoljni z umevanjem ki ga je pokazala odlična mariborska publika in tudi akustiko Kazinske dvorane so umetniki zelo hvalili. Po koncertu so ostali dragi češki prijatelji do polnoči v Grajski kleti med domačo družbo ter se živo zanimali za naše kulturne prilike. Pozdravili so jih za Ljudsko univerzo prof. Grunar in Druzovici, za JČ Ligo dr. Reisman, za Češki klub svetnik Knop, skladatelj Oskar Dev in operni ravnatelj Mitrovici. Sevčikov kvartet je igral v Mariboru prvič, objubil pa ga je obiskati zopet prihodnje leto in sicer s češkim koncertom, kar so Mariborčani z veseljem pozdravili.

u— **Lažljiva poročila.** V naši redakciji se je zgledil upravitelj Gristmayerjevih posestev g. dr. Pol in izjavil, da ni nikdar poudaril Gristmayerjevih hiš občini v nakup za dva milijona in je torej tožadavno poročilo »Slovenca« izmišljeno. Ravno tako je potvrdjeno od konca do kraja »Slovenčev« poročilo o dogodkih v St. Lovrencu.

u— **Vse učiteljice bolne.** Dekliško osnovno šolo na Stomkovem trgu so morali zapreti, ker je od šest učiteljic obbolelo pet.

u— **Pomladni znanilci.** V mariborsko uradništvo »Jutra« je prinesel narednik g. Anton Novak iz Meja metulja in goslenico, ki sta na obrežju Drave oznanjala pomlad.

u— **Požar v Framu.** V ponedeljek zvečer ob 11. je pričelo goreti pri kovaču Antonu Lorenčiču v Framu. Na mesto nesreče so prihiteli takoj gasilci pod vodstvom načelnika g. Mirka Kranjca ml., ki so preprečili, da ni pogorela poleg gospodarskega poslopja tudi stanovanjska hiša.

u— **Drsaljšče zopet odprto.** Oba ribnika v parku in pri Treh ribnikih sta dobila po skrbnem negovanju tako dober led, da je drsaljšče zopet na obeh odprto. Posebno dober je led dopoldne in ob večernih urah. Priporočamo Mariborčanom, da izrabijo zadnje dneve odhajajoče zime za prijetno druženje. Gradbeni urad pa bi napravil drsalščen veliko uslugo, če posuje pašpot h gornjemu drsalšču, ki je postala že skoro tako blatna, akor kolovoz v Slovenskih gorah. Vozne ceste pa je pivovarna pri prevažanju

Novodo-pele slovite
Trifolium likerske esence
v 24 različnih vrstah se dobe po Din 6.—
komad v
Drogeriji Sanitas
Celje, Ljubljana, Prešernova ul. a 5

nju ledu tako grdo razrila, da polagoma sploh ne bo več uporabne.

a. Intenzivna reklama inozemstva. Učiteljstvo mariborskih šol je prejelo te dni od tovarne svinčnikov Marš je Nürnberga vsak po tri svinčnike s posebnim pismom, da priporoča otrokom nabavo Maršovih svinčnikov. Obenem so navedene mariborske trditve, pri katerih prodajajo to znamko. Inozemske trditve so vsekakor iznajdljive v reklami in znajo zanjo tudi precej žrtvovati.

Iz Celja

e. Naša narodna mlačnost je temu kriva. Čital sem v večeršnjem »Jutru«, da si je neki graški poštni uradnik dovolil na slovensko popisano dopisnico impertinentno opazko: »Schrecklich, ist Graz schon ganz windisch!« Dovolim si kot narodni Slovenec pripomniti, kako mlačno in naravnost proti obstoječim predpisom se postopa pri nas po drž. uradih proti ljudem nemškega mišljenja, ki prav dobro znajo ali pa bi vsaj morali znati v devetem letu obstoja naše države, enega izmed državnih jezikov. Na pošti, pri železničnih blagajnah, na sodnih in povsod, kjer je še v krvi naših ljudi predvojna avstrijska mentaliteta, si želi lahko na nemško vprašanja tudi nemške odgovore. Poštne pošiljke se promptno dostavljajo, čeprav nosijo imena Čili in Marburg, ki v naši državi že davno več ne obstojajo. Ne čudimo se temu, ako ne vidi celo upravna oblast, čuvarica naših zakonov in predpisov, kako se s konsekvenco rabo nekdanjih nemških imen brije norca celjski nemški listič z nami Slovenci in našimi oblastmi, ki so pred leti izdajale tozadevno stroge fermane, menda da to, da so tekem let pozabljeni in izven veljave. Pač pa se točno in z največjo strogostjo zasleduje in preganja eno ljudi, ki se niso sramovali svojega slovenskega imena nekdanj v težkih razmerah in ki mu hočejo delati čast tudi v novi državi.

e. Izprememba posesti. Iz Celja se nam poroča: V ponedeljek, dne 15. t. m. se je prodalo na javni dražbi posestvo ge. Elizabete in Franca Krasoviča, trgovca v St. Jurju ob Taboru. Kupila ga je Savinjska posestnica v Zalcu.

e. Prosta stanovanja. Stanovanjsko sodišče I. stopnje za mesto Celje in srezko poglavarstvo celjsko razpisuje 4 prosta stanovanja, ki imajo po eno sobo in kuhinjo. Tri so v celjski okolici, eno na Dolgem polju. Stranke, ki se nameravajo potegovati za eno izmed navedenih stanovanj, naj vložijo svoje prošnje najpozneje do 22. t. m. stanovanjskemu sodišču I. stopnje v Celju. Pri razpisu stanovanj v Celju je opaziti, da jih je zadnji čas v Celju vedno manj prostih dočim je še mnogo strank brez stanovanj ali pa v popolnoma neprimernih prostorih.

e. Redni sestanek krajevne organizacije Celje-mesto se vrši v sredo ob osmih zvečer v klubovi sobi Celjskega doma. Redni sestanek za okoliško organizacijo bo v četrtak ob 8. zvečer v gostilni Čehling v Gaberju. Oba sestanka sta za odbornike in zaupnike obvezna.

e. Mladinska organizacija »Edinost« v Celju. V nedeljo se je ustanovila v Celju »Edinost«, izobraževalno društvo napredne mladine v Celju. Po poročilih br. Šimnovca iz Ljubljane se je izvolil odbor, čigar predsednik je br. Bratomir Rebek, tajnik br. Drago Černe. K organizaciji je pristopilo takoj nad 30 članov. Upati je, da se bo organizacija v kratkem času razvila in da bo postala matica mladinskega gibanja v mariborski oblasti.

Občni zbor društva rezervnih oficirjev

Ljubljana, 15. februarja

V prostorih restavracije »Zvezda« se je vršil v ponedeljek zvečer redni občni zbor ljubljanskega pododboru Društva rezervnih oficirjev. Predsednik pododboru inž. Vladislav Bevc je podal kratko sliko dela pododboru v preteklem letu. Ker je število članstva znatno naraslo, je morala uprava razširiti in povečati svoj delokrog. Uprava je z uspehom izvedla v korist svojim članom več intervencij, pokrenila pa je tudi akcijo za postavitev spomenika kralju Petru in uvedla v to svrhu dobro zasnovano propagando, ki bo gotovo kronana z uspehom.

Tajniško poročilo omenja zelo pohvalno administrativno poslovanje uprave. Blagajniško poročilo izkazuje znaten deficit, ki je razumljiv, če se pomisli, da so s porastom poslov rasti tudi izdatki.

Z občnega zbora je bila odposlana kralju podprava brzojavka, enako tudi volnemu ministru generalu Stevanu Hadžiću ter centralni upravi v Beogradu. Nato je bil soglasno odoben predlog o ustanovitvi

sekcije pododboru v Trbovljah. Sklenilo se je tudi, da se ljubljanski pododbor, ko to vprašanje dozorí, korporativno priključi Narodni odbrani. Odoben je bil predlog, da se zvrši letna članarina od 25 na 60 dinarjev, ki pa se bo plačevala v dveh obrokih. Soglasno je bil sprejet daleč tudi pismeni predlog člana Mihaela Majcena, da se uprava zavzame za člane v državni službi, da se jim vstejejo v službeno dobo tudi vsa vojna leta. Tu bo uprava storila vse korake, da pribori članom njihove pravice.

Pri dopolnitvi volitvah je bilo izvoljenih v pododbor 6 novih članov, in sicer: Vladimir Janušič, dr. Ignac Rutar, Rudolf Pleskovič, Josip Zupančič, Janko Jarc in Mihael Majcen; v nadzorni odbor pa Avgust Pertot. Štiri mesta ostanejo na predlog uprave začasno nezasedena.

Iz Kranja

r. Občina in vodni rezervoarji. Kranjska gasilska župa je poslala pred časom srezkemu poglavarstvu vlogu, v kateri opozarja oblastna, naj ukrenejo vse potrebno pri občinah zastopih, da bodo v vseh, zlasti v onih, ki nimajo vodovoda in čisti veliko pomanjkanje vode, v poletnem času na razpolago vodni rezervoarji za slučaj požara. Lani je bilo zabeležiti več takih slučajev, ko niso mogli gasilci stopiti v akcijo radi pomanjkanja vode. Sedaj je resposlalo srezko poglavarstvo tozadevne pozive vsem občinam v kranjskem srezu.

r. Delo pri gradnji Majdčeve elektrarne uspešno napreduje. Dasi v veliki meri ovira delo prenizka temperatura. Glavno skrb posvečajo sedaj izkopavanju temeljev v strugi za novi turbini. Par dni že noč in dan deluje centrifugalna sesalka na motorni pogon, ki črpa vodo iz zagrajenega stavbnega prostora. Za temelje bo treba izkopati namreč še štiri metre pod dosedaj njo globino. Ker je tu svet zelo skalnat je delo zelo oteženo in se vrši z izstreljevanjem. Od tega se slišati vsako jutro in vsak večer močne detonacije. Pri tem delu bo zaposlena tudi skupina sezonskih delavcev iz okolice Murske Sobote, ki so prispeli večeraj v Kranj.

r. Krav napad na sodelavca. Včeraj jutraj, okrog devetih, sta se sprla na žag. Šindler pri kolodvoru delavca Jakob Križnar in Franc Eržen radi neke malenkosti. Čez nekoliko časa je pograbil Križnar ocep in zamahnil pri vstopu z njim na nič hudega slutečega Eržena ter mu prizadejal težko rano nad desnim ocesom. Poškodovani Eržen je takoj poiskal zdravniško pomoč, ki mu jo je nudil g. dr. Globočnik. Napadalec je po storjenem hudodelstvu pobegnil. Vso zadevo ima v rokah orožništvo.

Iz krize v krizo padajo vlade

na zboljšanje že skoraj in več nade; v parlament »Florjana« treba po poslati, da v sporih pobota se vse in pobati.

Edina izdelovalnica

E. Jeras in drug, Ljubljana-Moste.

Iz Trbovelj

t. Nabava rešilnega avtomobila. Rudniško gasilno društvo se je obrnilo na Bratovsko skladišnico v Trbovljah za denarno podporo v svrhu nabave rešilnega avtomobila za prevažanje ponesrečenec in bolnikov. Odbor Bratovske skladišnice je soglasno sklenil, da bo v principu to zadevo po možnosti podpiral. O višini prispevka bo pa krajevni upravni odbor sklepal še le tedaj, ko društvo predloži načrt in proračun stroškov za avtomobil. Sklenilo se je društvu predlagati, naj apelira tudi na občino, okrajni zastop, privatna podjetja ter industrijo, da tudi oni prispevajo.

t. Volitev obratnih zaupnikov v Hrastnik. Pri volitvah obratnih zaupnikov v slekarni so bili izvoljeni: Alois Hudl, Franc Vratschun, Franc Zaletel ml., Vilem Stranik, Jožef Göte; namestniki: Matija Kotnik, Franc Zaletel st., Friderik Platin, Fran Zibret in Edmund Stoklas. Kot obrtni zaupniki v kemični tovarni so bili izvoljeni: Franc Zupanec, Anton Sekola, Anton Zeleznik, Miha Kovač Karol Černej; namestniki: Anton Zupanec, Iv. Jošt, Ivan Jevšinek, Ivan Kozjak in Fran Jeršič.

t. Z jutrišnjim dnem poteče rok za prijavo zemljiških sprememb pri davčnem uradu v Laškem.

t. Hrastniški drobiž. Beračenje se je pri nas zelo razpaslo. Aretacije so radi tega kaj pogostejše. Kot zadnje je bil aretiran neki Anton Stogenšek z Mrzle planine pri Brežicah. V zadnjem času zaznamujemo nove vrste tatvine v gozdovih pobira.

jo neznani storilci lovom plen iz pasti in jih poleg tega tudi sami nastavljajo in love divjačino. Dosedaj silkovcem še niso prišli na sled. Več prodajalcem turškega medu so bile zaplenjene zaloge, ker se niso mogli izkazati z obrtnim listom. Prodajalci so sami Bosanci.

t. Vajeniška razstava. Na 41. občnem zboru združenja kovinskih obrti v Celju se je sklenilo, prirediti v letu 1927. vajeniško in v letu 1928. mojstrsko razstavo. Nudi se prilika, da se Obrtno društvo Trbovlje-Hrastnik-Dol z združenjem sporazume in da se priredi res razstava vajeniških del, ki bo obrtništvu v ponos, vajencem pa v veselje in vzpodbudo.

t. Članski sestanek sekcije oficirjev. V Sokolskem domu se je vršil članski sestanek novoustanovljene sekcije rezervnih oficirjev in ratnika za trboveljsko občino. Sestanek je potekel zelo animirano. Sklenjeno je bilo, da se bodo vršili članski sestanki enkrat na mesec in sicer začasno vsako prvo sredo.

Sveta Gora

Hannes Schneider in Louis Trenker, svetovno znana plezalca — čuvena mojstra zimskega sporta.

Sport

Tekme za prvenstvo Jugoslavije v smučskih skokih za l. 1927.

JZSS razpisuje za nedeljo dne 27. februarja smučske tekme raz skakalnico v Mojstrani.

Udeležba je dovoljena le verificiranim tekmovalcem. Prijave naj se pošljejo najkasneje do 25. t. m. na naslov blaginjska g. Ivo Komarja, Prešernova ulica. Prijavam je priložiti prijavnico 10 Din Zmagovalec dobi naslov »Prvak Jugoslavije v smučskih skokih za leto 1927«, kot darilo pa skakalno hikiro smučke in kolajno, drugi in tretji kolajno.

Za tekmovanje so določeni en poizkusni skok in trije ocenjevalni skoki. Vsa tekmovalca vze s tem, da se prijavijo, na ananje, da tekmuje na lastno odgovornost. Tekmuje se po tekmovalnem pravilniku JZSS, odnosno mednarodnem pravilniku FISA.

Skakalnica bo redno vse dni do tekme oskrbovana ter dostopna za trening. Na dan tekme trening ni več dovoljen. Po končanem tekmovalstvu se vrše skoki izven konkurence, vendar se bodo pripustili le oni, ki se javijo pred tekmo pri vodstvu tekme. Tekma prične ob 11. dopoldne po prihodu jutranjega vlaka.

Razglasitev rezultatov in svečana razdelitev nagrad vsem plasiranim iz letošnjih smučskih tekem ob 16.30 v hotelu Triglav.

Vodstvo tekme je v rokah saveznega predsednika g. dr. Huberta Souvaja.

Jugoslav. zimskosportni savez.

SK Ilirija (Smuška sekcija). Člani, ki se udeležijo nedeljskega izleta na Zelenico, naj se danes oz. jutri sigurno javijo pri g. Gorcu ali pa pri g. Komarju, Prešernova ulica 4.

Evropsko prvenstvo v hitrem drsanju, ki se je vršilo prošle nedeljo v Stockholmu, je prineslo precej iznenađenja, ker so bili Thunberg, Ballangrund in Skuttnabb od Norvežana Evensona premagani. Evropski prvak je postal Evenson. Rezultati so bili sledeči: 500 m: 1. Thunberg (Finska) 45.4, 2. Evenson (Norveška) 46.4, 3. Larsen (Norveška) 46.6. 1500 m: 1. Thunberg 2:29.2, 2. Evenson 2:30.9, 3. Ballangrund 2:31.2. 5000 m: 1. Evenson 8:59.8, 2. Larsen (Norveška) 9:03.5, 3. Ballangrund 9:05.2. 10.000 m: 1. Evenson 18:38.4, 2. Larsen 18:40.4, 3. Skuttnabb 18:51.

Meddržavne nogometne tekme Češko-slovaška. Po tekmi z Belgijo, ki se je vršila 2. januarja v Liege in pri kateri je Češko-slovaška zmagała s 3 : 2, ima češko-slovaška nogometna reprezentanca pred soboj še šest meddržavnih tekem. Prihodnja se vrši že 20. februarja v Milanu proti Italiji in je brezdvomno najtežja v tem letu. 20. marca nastopi češko-slovaško moštvo na Dunaju proti Avstriji, 18. aprila pa se bo češko-slovaška amaterska reprezentanca borila v Amsterdamu proti Holandiji. 24. aprila bodo Madžari igrali v Pragi, 26. maja pa pridejo Belgijci na revanšno tekmo v češko-slovaško prestolico. Z našo državo sta določeni dve tekmi, in sicer 28. junija v Beogradu ali Zagrebu, 28. oktobra pa v Pragi.

ASK Primorje (Nogom. sekcija). Za danes, v torek, se pozivajo sledeči igralci, da pridejo na igrišče: ob 15 Erman I. in II. Camernik, Slamič in Čehovin, ob 18.30 Vinčič, Jančigaj, Sočan in Kos. — Natelčni.

Gospodarstvo

Uvoz umetnih gnojil otežkočen

Na uvoz umetnih gnojil smo še vedno navajeni, ker jih nimamo doma v tej kakovosti, kakor jih potrebujemo in dobivamo iz inozemstva. To velja posebno za kalijeva gnojila, ki jih pri nas sploh manjka, za Thomasovo žlindra, za čilski soliter, ki jih naši gospodarji ne morejo pogrešati. Namesto da bi se ta kupčija pospeševala glede na potrebno intenziviranje našega kmetijstva, se pa z novim pravilnikom otežuje. Dobili smo v zadnjem času pravilnik za uvoz in promet z umetnimi gnojili, ki po eni strani hvali vredno predvideva potrebno kontrolo nad uvozom umetnih gnojil, po drugi strani pa zavira s svojimi strogi določili ves uvoz na tak način, da se je bati težkega odkodovanja dosežanje trgovine. Morda se se dogajale posamezne nerečnosti v trgovini z umetnimi gnojili, ali zato še ni treba takih določil, ki naravnost savirajo in zapirajo pot tudi realni trgovini.

Ako naj ta pravilnik ustreza potrebam naše trgovine in kmetijstva, ga je treba na vsak način revidirati in je poklicati v posvet poleg kemikov tudi kroge, ki so izvedeni in izkušeni v tej trgovini.

Predvsem se stavijo v pravilniku pretirane zahteve na odstotno sestavo nekaterih umetnih gnojil, ki so zlasti važna za uvoz in ki se po dosedanjih uzancih ne prodajajo v enotni sestavi. To velja n. pr. za Thomasovo žlindra, ki mora imeti po novem pravilniku najmanj 18.49 % skupne fosforove kisline. Kako so prišli celo na stotine odstotkov, je uganka. Mislim, da ne obstaja pri Thomasovi žlindri nikjer take omejitve, dasi se z njo mnogo trguje po svetu in v naprednejših deželah, kakor je naša. Po dosedanjih uzancih se je prodajala povprečno različno močna Thomasova žlindra in se je po vsebinski vrednosti tudi plačevala. Tudi manj odstotka 16 do 17 odstotka Thomasova žlindra ima svojo vrednost, zato pa nižjo ceno, ki se ravna po kiloprocentu fosforove kisline. Prav je, da se zahtevalo iz inozemstva višjedoštota, tedaj bolj močna gnojila, ali zato naj se ne dela zaprek pri žlindri, ki je bila na potu pred tem pravilnikom. Sleer pa je zahteva po enotni sestavi Thomasove žlindre in po sestavi, ki gre v posamezne stotine odstotkov, pretirana. In to velja tudi glede nekaterih drugih gnojil, ki so v pravilniku navedena.

Dalje se v pravilniku prostoročno presoja in prebudo kaznujejo eventualne malenkostne razlike v sestavi umetnih gnojil. Za presojanje normirane sestave se priznava gotova vsebinska meja (latituda), ali ta je vendarle preozkočena in zaradi tega premajhna. Vzemimo zopet za zgled Thomasovo žlindra, ki ima predpisano vsebino z 18.49 % fosforove kisline. Za presojo je pri njej dopustna razlika (latituda) 0.5 %. Če ima Thomasova žlindra namesto 18.49 % samo 17.99 % (18.49-0.5), je še dobra in pripušča za promet; kakor hitro bi pa imela samo 0.01 %, to je eno stotinko odstotka manj skupne fosforove kisline, pa se izključi od uvoza, dasi so n. pr. vagoni že čez mejo in stoji pri carinarnici v Ljubljani ali pa v Mariboru. Ali veste, kaj se to pravi za uvoznika - trgovca in za dobavitelja ter slednjič za kmetovalca, ki je nujno čaka na gnojilo? Pri vsem tem je za pravilnik vžle dosežanje in poljskim še vedno nejasen. Kaj naj se zgodi z vagoni, ki so bili izločeni iz uvoza, ali imajo za 0.01 odstotka premalo fosforove kisline? Ali naj trdi škodo trgovcu - uvozniku, ki pride po nedolžnem do takega rezultata, ali dobavitelj v inozemstvu? In slednjič, ali je taka Thomasova žlindra, ki ima samo 17.98 % fosforove kisline, res brez vse vrednosti? Kdor pozna vsebinsko enostnost umetnih gnojil in enotnost kemičnih analiz, bo lahko sodil, da je tudi ta zahteva pravilnika mlo rečeno pretirana.

To pa še ni vse, kar realna trgovina odklanja. Pravilnik predpisuje, da se došla gnojila pred končno analizo ne smejo spraviti v promet. Če pride n. pr. 10 vagonov žlindre na carinarno, se mora pri tej proceduri in manipulaciji, kakor je predpisano, čakati vsega skupaj po več dni na uspeh analize. Kdo naj plača lekarino na kolodvoru, ki se nabere lahko vlepe tisočake? Kako pride trgovcu - uvozniku do teh stroškov, ki jih mora nazadnje le zopet kmet plačati!

Če se vzamejo gnojila takoj v promet, kar je dopustno, mora pa trgovcu - uvozniku plačati kaveje v polni vrednosti gnojil, pri tem pa riskira, da mu 1.) vse kaveje zapade in 2.) da se gnojila izključijo iz prometa, kakor hitro ne odgovarja sestava gnojil predpisanim normam. Kdo se bo lotil tako riskantne kupčije! Ali naj trgovcu - uvozniku plača - kakor je sedaj uzualno - najprej dobavitelja in potem še kaveje in naj nazadnje izgubi vse, umetna gnojila in dvakratno plačilo? In to bi se po tem idealno zamišljenem pravilniku lahko pripetilo, če

bi ne bili trgovci - uvozniki sami bolj pametni in se v tako riskantno kupčijo sploh ne bodo hoteli spuščati. Pravilnik s takimi določili je taka zavera, da se mora ob točnem izvajanju vsaka kupčija ustavljati.

Pa to še ni zadosti. Pravilnik predpisuje nazadnje tudi še konfisciranje umetnih gnojil, če bi se v sestavi pokazala kakšna škodljiva snov in v taki količini, da bi škodovala rastlinam. V takem primeru se lahko nalože poleg konfiskacije tudi še obutne denarne in zaporne kazni. To je prav, da se nereelnim dobaviteljem zaprejo s takimi kaznimi. Toda kdo naj nazadnje vse to trpi? Lahko se zgodi v tem primeru, da pride trgovcu - uvozniku po nedolžnem do takih izgub.

Primeri seplearstva z umetnimi gnojili naj se s pravilnikom preprečujejo in če treba, kaznujejo, ali pri tem naj ne trpi poštna trgovina! Potrebno je, da imamo garancije za dobavljanje višjedoštota umetnih gnojil, ali zato se ne sme trgovina tako zavirati, da se nam slednjič lahko popolnoma ustavi. Pravilnik naj se zato popravi in izpopolni, tako da bo tudi realna trgovina z njim zadovoljna. Danes namreč ni. Pri tej priliki naj se pomenstavi tudi vse komisijsko jemanje ogledkov in naj se ne podesetorijo stroški, ki so potrebni za kemično analizo, ker jih mora navsezadnje zopet le kmet trpeti.

Tržna poročila

Novosadska blagovna borza (15. t. m.) ni poslovala zaradi pravoslavne praznika.

Dunajska borza za kmetijske produkte (14. t. m.) Brez kupčije. Neznatno zanimanje za vse predmete, vendar se je dalo spoznati, da je bila tendenca za pšenico prijazna. Oves je ostal čvrst. Uradne novice nespremenjene.

Dunajski goveji sejem (14. t. m.) Dogon 2486 glav; od tega 346 iz Jugoslavije. Bilki so se podražili za 5 do 10 grošev pri kg. Drugo nespremenjeno. Za kg žive teže notirajo: voli I. 1.50 — 1.85 (izjemno 1.80 do 2.10), II. 1.15 — 1.45, III. 1.10, bikli 1.10 do 1.55, krave 0.75 — 1.80 (1.50), slaba živina 0.55 — 0.75 šilinga.

— Pred trgovinskimi pogajanjmi s Češko-slovaško. Kakor poročajo iz Beograda, se bodo sestali naši in češko-slovaški delegati v svrhu pogajanj za sklenitev trgovinske pogodbe med Jugoslavijo in Češko-slovaško 25. t. m. v Beogradu. Pozneje se bodo pogajanja nadaljevala v Češko-slovaški.

— Pred likvidacijo Slovenske banke v Ljubljani. Dne 1. marca t. l. ob 12. bodo imeli delničarji Slovenske banke v Ljubljani v družbenih prostorih izredni občni zbor, na katerem bodo sklepali o likvidaciji zavoda. Na dnevnem redu so tudi volitve likvidatorjev.

— Znižanje delniške glavne lesne industrijske d. d. »Drava« v Mariboru. Na izrednem občnem zboru lesne industrijske d. d. »Drava« v Mariboru 5. marca t. l. ki se bo otvoril ob 8. popoldne, se bo sklepalo o znižanju delniške glavne lesne »preloženju delnic. Na dnevnem redu je nadalje predlog za pooblastitev upravnega sveta za eventualno zopetno zvižanje delniške glavne.

— Stanje posevkov v januarju je bilo po podatkih ministrstva za kmetijstvo in vodo v dobrem in slabim in zelo dobrem. Med dobrim in slabim je bilo le v raki oblasti. Močnejše slane, ki bi škodljivo vplivale na posevke, ni bilo. Tudi poplav in drugih elementarnih nevarstev januar ni zabeležil. Stanje živine je bilo v splošnem dobro. Kužne bolezni so se le mestoma pojavljale.

Borze

15. februarja.

LJUBLJANA. (Prve številke povpravevanja, druge ponudbe in v oklepajih kupčjski zaključki.) Vrednote: investicijsko 83.50 — 0, Volja škoda 840 — 0, zastavni in komunalne Kranjske 20 — 22, Celjska posestnica 195 — 198, Ljubljanska kreditna 150 — 0, Merkantila 98 — 100, Pralrediona 925 — 0, Kreditna zavod 170 — 180, Stroje 85 — 0, Trbovlje 415 — 0, Veve 120 — 0, Split cement 75 — 0, Stavna 55 — 65, Šošir 104 — 0 — 0, Blago: Zaključena 2 vagona lesa. Tendence za hrastovino čvrsta, za deželne pridelke mlačna.

ZA GREB. V bančnih vrednotah položaj nespremenjen, dočim se industrijske vrednote deloma poskočile, deloma oslabele. Investicijsko je bilo čvrsto. Enako agrarne. Volja škoda kasa je popustila. Za april je zabeležila zaključek po 338. — Na deviznem tržišču je bil čvrst Dunaj, ki se je trgoval po 803. Deviza na Italijo je porasla od 246 na 246.5, koncem sestanka je zopet oslabela na 246. Ostale devize so se trgovale brez večjih izprememb. Skupni promet v devizah je znašal 6.8 milijona dinarjev. Notirale so devize: Amsterdam izplačilo 22765 do 22825, Dunaj izplačilo 801.1 — 804.1, Berlin izplačilo 1348.6 — 1351.6, Italija izplačilo 244.92 — 246.92, London izplačilo 275.98 — 276.78, New York ček 55.75 — 56.95, Pariz izplačilo 223 — 225, Praga izplačilo 168.3 — 169.1, Svica izplačilo 1094 — 1097; efekti: bančni: Eskomptna 104.5 — 105.5, Poljo 16 — 0, Kreditna Zagreb 106 — 110, Hipo 64.5 — 65, Jugo 101 — 102, Obrtna 49.50 — 0, Pralrediona 930 — 935, Ljubljanska kreditna 150 — 0; industrijski: Dubrovačka 380 — 400, Isia 51 — 53, Slavonija 34 — 35, Trbovlje 435 — 437, Union 311 do 315, Vagon 0 — 55, Veve 130 — 137.5, Sečerna Oštek 480 — 505, Drava 435 — 440; državni: investicijsko 86.75 — 87.5, agrarne 55.5 — 56, Volja škoda kasa 887.5 — 888.5, za februar 0 — 338, za april 337 — 340.

BEograd. Zaradi pravoslavne praznika borza ni poslovala.

CURIT. Beograd 9.185, Berlin 128.20, New York 519.875, London 25.21875, Pariz 20.44, Milan 22.40, Praga 15.40, Budimpešta 60.93, Bukarešta 2.975, Sofija 3.75, Varšava 57.50, Dunaj 73.225.

TRST. Devize: Beograd 40.75 — 41.75, Dunaj 2322 — 333, Praga 68.50 — 69, Pariz 91 — 91.75, London 112 — 112.50, New York 28.15 — 23.85, Curit 440 — 450, Budimpešta 407 — 415, Bukarešta 12.50 do 18.50.

DUNAJ. Devize: Beograd 12.4550 do 12.4960, Berlin 168.04 — 168.54, Budimpešta 123.98 — 124.28, Bukarešta 4.07 — 4.09, London 34.40 — 34.50, Milan 30.58 — 30.68, New York 708.95 — 711.45, Pariz 27.90 do 28, Praga 20.9075 — 21.0775, Sofija 5.1075 do 5.1475, Varšava 78.83 — 79.63, Curit 136.39 — 136.89; valute: dinarji 12.44 do 12.50, dolarji 706.50 — 710.50.

Deviza Beograd na ostalih borzah: v Pragi 59.19, v Berlinu 7.998.

Vremensko poročilo

Meteorološki zavod v Ljubljani 15. februarja 1927. Višina barometra 309.8 mm

Kraj	Cas	Barom.	Temper.	Ket. l. 100	Smert vetra in brzine metra	Oblatnost 0-10	Vrsta padavine
Ljubljana	7.	755.1	-6.0	76	mirno	9	megleno
(dvorec) ...	14.	775.5	-5.9	78	mirno	9	megla
	21.	773.9	3.3	69	SSE 0.5	7	
		774.7	10.7	71	SSE 0.5	7	megla
Maribor ...		751.1	-3.0	85	W 3	0	
Zagreb ...		742.2	-1.0	83	W 1.5	3	megla
Beograd ...	8.	773.7	0.0	86	SE 0.5	10	megla
Sarajevo ...		773.3	-7.0	78	ESE 1.5	8	
Skoplje ...		773.8	-3.0	81	mirno	7	
Dubrovnik ...		770.0	7.0	25	E 1.5	6	
Split ...	7.	771.1	6.0	35	NE 9	2	morje lahko
Praha ...		775.2	-4.0		mirno	1	megla

Iz življenja in sveta

Smrt ravnatelja avstrijskega vojnega arhiva

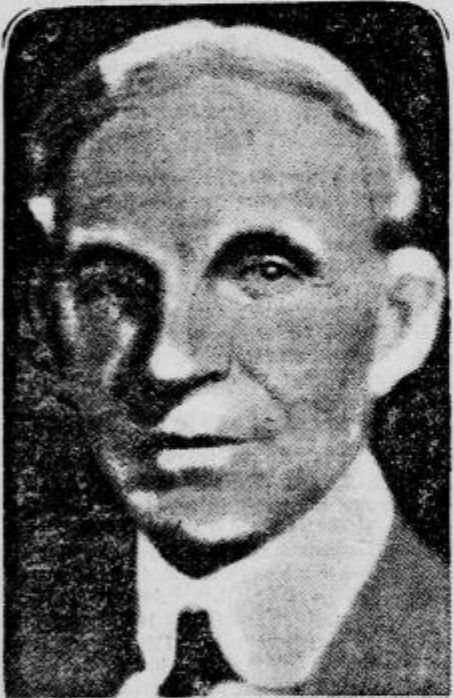
Na Dunaju je te dni umrl general pehote Emil Vojnovič, rodom iz Vojne krajine. Bil je doma iz Petrinje na Hrvaškem in je obiskoval dunajsko vojaško akademijo v Dunajskem Novem mestu. Vstopil je potem kot poročnik v avstrijsko pehoto, in sicer v polk št. 25. Kmalu potem so ga sprejeli v generalni štab za učitelja strategije. Napisal je namreč brošuro »Elementi strategije«, ki je nanj opozorila merodajne kroge.

Pozneje je bil pozvan v vojni arhiv, leta 1901. pa mu je bil postavljen za ravnatelja. Z njegovim imenovanjem je nastopila nova doba v arhivu. Dočim je bil njegov prednik v prvi vrsti strogo zgodovinar ter se je omejeval na zbiranje dokumentov, je Vojnovič položil temelje za kritično premotiviranje vojaških zadev. S tem je pomagal popularizirati vojaško umetnost.

Ta način njegovega dela je imel svoje dobre pa tudi slabe strani. Po njegovi krivdi je marsikatero važno delo ostalo v kosih, in ko je izbruhnila svetovna vojna, se je ta pomanjkljivost še bolj občutila. Velike uspehe pa je dosegel Vojnovič s korekturami popisov osvobodilnih vojn leta 1813. in 1814. Izdal je celo vrsto del, v katerih je populariziral vojne v letih 1878., 1809., 1813. in 1814. Mož je sodeloval tudi pri dnevnikih. Po 15 letnem delovanju v vojnem arhivu so ga poslali leta 1916. v pokoj. Od mladih let ga je vezalo tesno prijateljstvo s feldmaršalom Conradom Hötzendorffom, ki mu je bil prijatelj in tovariš še v študijskih letih, ko sta oba študirala teren rusko-turške vojne. Po vojni je živel Vojnovič na Dunaju. Pred nekaj tedni je zbolel na gripi, ki ga je slednjič pobrala.

Najbogatejši človek na svetu

Zadnjič so poročali ameriški listi, da je ameriški erar naperil tožbo proti Henryju Fordu, tvorničarju avtomobilov, češ, da je plačal premalo davkov. Ob tej priliki je prišlo na dan, koliko ima Ford premoženja. Dozdaj so ljudje namreč zgolj ugibali in nihče ni vedel prav; ves svet je vedel le, da je Henry Ford najbogatejši človek na zemlji.

Na dve milijardi dolarjev ceni ameriški erar celokupno premoženje Henryja Forda, to je nad 110 milijard dolarjev. Samo v gotovini ima sloviti tovarnar po raznih bankah naloženih okrog 22 milijard dolarjev!

Neki bivši direktor Fordovih tvornic je izjavil novinarjem, da se Fordu ni bati konkurence ostalih ameriških avtomobilskih tovarni. ki razvijajo zlasti v poslednjem času živahno gibanje, da bi pritisnili Forda ob zid. Dejal je, da lahko Ford prodaja svoje avtomobile po lastni, režijski ceni, zakaj že samo trgovanje s posameznimi avtomobilskimi deli mu donaja precejšen dobiček.

Noetov dnevnik

Napisal sam Noe.

Srečen sem. Ako ostane vreme še nadalje tako lepo, bom trgal v vinogradu še pred jesenjo. O tem sem že obvestil svoje tovarnike, ki sem jim rekel: go ga je, pa ni ravno najboljši kakovosti.

Znati moraš to s tovarniki.

Bog me je povabil za jutri. Ključ me že osmič. Bog ima tako navado, da vznemirja svet za malenkosti; ob takih pogojih je nemogoče delati.

Vprašal sem angela, zakaj me Bog kliče. Odgovoril je, da ne ve, pa se mu zdi, da gre za nekakšno katastrofo.

Gotovo je zopet na dnevnem redu kaka nova komplikacija z zgodbo o kachi in jabolku.

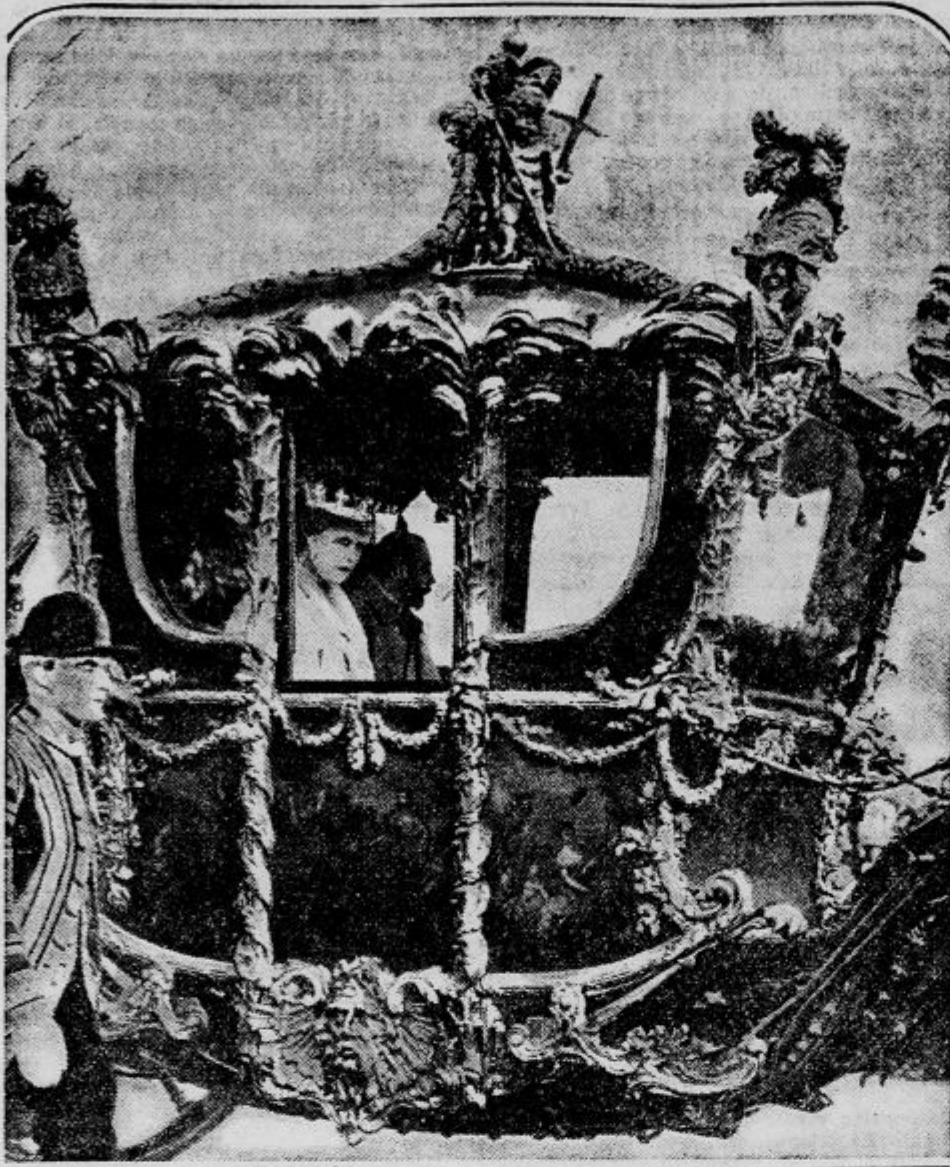
Bog me je sprejel. Bil je veličasten in celo zanimiv, a zdi se mi, da nima več toliko avtoritete kakor nekdanj. Dela preveč in se bojim, da mu ne bi popustil, živci.

Segel mi je pod podzudo — ta intimnost me je globoko ganila — in mi je rekel:

— Dragi moj Noe, deževalo bo ...

— Gospod, Vaša volja nad vse. Sicer

Ob otvoritvi angleškega parlamenta

Kralj in kraljica se peljeta v starodavni gala-kočiji na otvoritev parlamenta

Preteklo sredo se je sestal angleški parlament ob navzočnosti kralja in kraljice. Tuja, ki ne pozna angleških običajev in duha, ki se zrcali iz njih, navdaja ob sličnih prilikah vedno neko začudenje. Že rano jutraj vstanejo poslanci ali pa se že prejšnji večer postavijo pred poslopje parlamenta in potrpežljivo čakajo, da se jim odpro vrata — popoldne. Gre jim namreč za to, da si rezervirajo prostor v zbornici, kar dosežejo na ta način, da položijo svojo posetnico na klop; s tem jim je zagotovljen prostor za dobo zasedanja.

Počemu tolika skrb? se bo vprašal ta ali oni. Odgovor je preprost: zbornica šteje 615 poslancev, sedežev pa ima le 400, baš toliko, kakor jih je imela pred 90 leti, ko je parlament pogorel in so ga morali na novo sezidati. In če bi se danes primerila nesreča, da bi zgradbo vnovič uničil požar, smemo

biti uverjeni, da bi jo Angleži rekonstruirali v natančno isti izmeri, istim številom sedežev — tolik je konservativni instinkt Britancev. Tisti poslanci, ki jim usoda ni bila mila in si niso mogli rezervirati sedežev, morajo tekom vsega zasedanja stati ob barijeri, ali pa se morajo zateči na tribune, ki tudi niso bogzna kaj prostorne. Navadno pa se inštalirajo v pušlnicah ali v bibliotekah ali celo v klubu konservativnih poslancev, ki je posredstvom podzemnega hodnika v zvezi z zbornico. Poglavito je zanje, da čujejo zvonec, ki oznanja konec debate odnosno glasovanje. Debate pa so jim itak irelevantne; saj je znano, da govori poslancev ni najmanj ne vplivajo na potek glasovanja (v tem pogledu vlada v angleškem parlamentu isti sistem kot v naši skupščini); počemu bi jih torej poslušali?

Priprave za karneval v Nizzi

Magistrat in policija v Nizzi sta za letošnjo karnevalsko sezono izdelala poseben pravilnik, ki je izšel v tisku pod naslovom »Fêtes de Nice 1927«.

Namen tega pravilnika je dopovedati mednarodnemu občinstvu v Nizzi, kako naj se donaja v veseli predpustni dobi. V knjižici je n. pr. zabeleženo, da gospodje ne smejo priti na ples v Opero v rumenih čevljih. Zabranjeno je tudi nositi bele kravate. Za gospe pa vsebuje pravilnik generalno direktivo, da morajo nositi velik dekolte.

Se točneje in precizneje so navodila za maskeradne plesne, za katere dovoljuje oblast samo kostume iz svile ter iz satina. Da se bo občinstvo natančno držalo teh predpisov, je policija v sporazumu z magistratom določila še posebne funkcije, ki bodo na prireditvah navzoči kot odposlanci javnega reda ter bodo imeli pravico izključiti vsakogar, ki se ne bi pokoril tem določilom.

Vihar — sejalec

Rastlinsko seme, zlasti če ima kake letalne privrse, utegne priti zelo daleč po zračnem oceanu, kjer tvori nekaj atmosferski vegetalni plankton, vzporeden z vodnim živalskim planktonom v morjih, jezerih in rekah. A do kod more prispeti potujoče zrno? O tem sta l. Bouget in Davy de Virville (Revue générale de botanique) objavila opazovanja; vpliv nevihte na rastlinsko zrakoplovbo. Od 20. do 22. decembra 1925. je pod Pirenejami divjala luda ura, rušila dreve, dimnike, strehe. Bila je posledica depresije s središčem v Ouessantu, ki je silno razgibala ovzdušje. Po vihrji se je našlo ob vznožjih hribov, torej v zavetju, polno semen: lipovo, brezovo, platanovo, javorovo, cedrovo, akacijevno, smrekovo, hojovo, jesenovo, jelševo, srobotovo itd. Na katerih vr-

Sveta Gora

Veličastna drama iz visokih planin. Film, kakršnega še nismo in ga tudi ne bomo kmalu zopet videli.

pa malo dežja ne bo škodilo vinogradom ...

— Ali, Noe, deževalo bo štirideset dni. Voda bo potopila celo vse planine in katastrofa bo strašna ...

— Gorim od radovednosti, Gospod, zakaj bo prišlo do te pogube?

— Dognati hočem sistem plime in oseke. Pri prvem poizkusu seveda gotovo ne pojde kakor bi bilo treba; vem, da bo na eni strani preveč vode, na druga pa premalo. Nisem še vsega dognal, pa sem zato priredil potop. S tem bom največ ustregel ribam, tem dragim živalim, ki ne govorijo, ne protestirajo, a se pri tem strašno boje prvega greha. To bo torej pogin sveta, a ti ne pogineš.

— Jaz, Gospod?

— Ne pogineš, ker si ugledna oseba. Poznam tudi tvoje slabosti, pa vem tudi to, da si v bistvu dobra duša. Zato si steš veliko ladjjo, in kadar bo začelo deževati, pojdeš v ladjjo z ženo in ostaneš v njej štirideset dni ...

— Štirideset dni z ženo? Gospod, to je strašna kazen, ki je nisem zaslužil. Skoro bi mi bilo ljubše, da tudi jaz poginem ... Zakaj nasproti njej je celo dinosaurus pravi angel ...

— Ne bosta sama. Seboj vzameš tudi svoje sinove in njihove žene, pa dvo-

je od vseh nečistih živali in po sedem dvojic od čistih.

— Ali, Gospod, za vse to bi potreboval pravcatega transatlantika!

— Kaj bo to? Ne boj se, pomagati ti bom; naredim ti gozd cedr in cipres. Naj bodo cedre in ciprese!

In pred menoj se je vzdignila veličastna šuma. Nikdar nisem videl bolj komplicirane duše, kakor jo ima Bog! Zakaj ni takoj ustvaril ladje? No, saj je bil vedno tak.

— Evo ti šume, Noe! Steši sedaj ladjjo, dam ti sto let časa!

In je izgubil v oblakih.

Ladja se gradi. Ves svet je že zvedel za potop. Moja žena je to razglasila vsem sosedom. Zaradi tega so se podizale vse živali, vsaka si je hotela zagotoviti kabino. Bili so tudi ganljivi prizori.

Pri dan. — Ladja je gotova, Gospod je želel, da bi sam prisostvoval svečani otvoritvi danes ob treh.

Arhangel Mihael je vodil svečanost. Notranost ladje, razdeljena na razrede, je prijazna. Določeno je, da skrbijo hrane vsak sam zase. Vkrčvamje se prične jutri zjutraj.

Predstave se vrše danes točno ob 4., pol 6., pol 8. in 9. uri.

Elitni Kino Matica, najuglednejši kino v Ljubljani. Tel. 124

Izven programa: Pouk o pravem »Charlesonu« II. lekcija.

Gospodje!

Ob vsaki priliki si pokliče v spomin, da dobavljamo najlepše blago za obleke po najnižji ceni turka.

M. Ban, Resljeva cesta.

Obleke izdelavljajo po meri takoj in do vrhno elegantno. Osebnih atelje.

huncih je veter popukal vso to zalogo? Odgovor ni lahak, zakaj veter nima trajno iste smeri niti enakomerne moči. Pogosto dela ovinke, ki mu jih naklada oblika ozemlja. Zatrdo se je dala določiti pot edino jelovemu semenu v okraju Bagnères-de-Bigorre, odkoder je najbližja smrekovina oddaljena v premi črti 7 do 8 km. Drugo seme, opremljeno s perjanico, more preleteti vsekakor dosti daljšo progo. V tem pogledu je bil Bonnier pričel l. 1909. delati opazovanja s sprejemalom v Pirenejah, pregledujoč nabrano vsebino slednjega meseca. To početje, če bi se nadaljevalo, bi dalo zanimivih razlag o rastju z nepristopnih skal, zvonikov, starih zidin, kamor ga je zasejal veter. Vsako seme, ki ga razpihne sapa, kajpada ne vzklije, velika večina ga pade na neugodna tla, na presušeno ali prevlažno zemljo itd.

Zahteve ločenk na Češkoslovaškem

V češkoslovaški republiki imajo ločene žene svojo organizacijo, ki se bojuje za njihove pravice. Te pravice so v pretežni meri gmojne značaja. Posebno pri državnih namestnicah se pojavljajo pogostoma velike komplikacije in je zelo težko doseči primerne ugodnosti za ločene žene.

Sedaj zahteva Društvo ločenk, da mora priznati sodišče prvi ženi polno penzijo v tistih primerih, ko žena dokaže, da je prišlo v zakon do ločitve brez njene krivde in brez njene privolitve. To naj se zgodi vselej, če je žena bila možu zakonska tovarišica vsaj tri polna leta. Dalje zahtevajo žene naknadno revizijo tistih ločitvenih procesov, ki so se vršili še za časa bivše monarhije in v katerih se je dosegla med možem in ženo sporazumna ločitev. Tudi za te primere naj bi veljalo načelo polne penzije. Sploh zahteva organizacija ločenk, naj bi se v vsakem ločitvenem procesu v prvi vrsti gledalo na to, da ne bo ženska oškodovana, kar se doslej povečini ni dogajalo. Ta odredba se nanaša posebno na tiste slučaje, v katerih je

Smeh! Smeh!

Lov za zlatom

Največja mojstrovina filmske umetnosti! Velika komedija v sedmih dejanjih! — Napete scene, originalne komične situacije, duhoviti zapletljaji, groteska in ljubkost, življenje in poezija. Vse to je spravil v harmonično enoto največji komik sveta

Charlie Chaplin

ki ga je gnalo kopnenje po zlatu v zasneženo Aljasko. Huda borba z lavinami, glad, kuhan čevlji, Silvestrova noč v planinski koči itd. itd. Vključ pretresljivim dogodkom vendar smeh do ginjenosti

danes mož že mrtev, žena pa se ni na novo omožila in mora životartiti brez gmojnih sredstev.

Gottfried Wieland Wagner,

devetletni vnuk Richarda Wagnerja, je pred dnevi nastopil v Bayreuthu, bivališču svojega očeta Siegfrieda in babice Cosime, na koncertu, pri katerem se je izkazal za vrednega naslednika svojega velikega deda.

Komet Pons Winneke

Opazovalec v vatikanski zvezdarni prof. Emanuelli oznanja, da se bo zadnji teden letošnjega junija približal naši zemlji komet Pons Winneke. Najbližje bo naši obli dne 26. junija in takrat bo znašala razdalja med njim in med zemljo 1-25 distance med zemljo in solncem. (To je približno 6 milijonov km.)

Koncem junija se nam torej obeta vezaniniv prizor na kometovi poti skozi vesoljstvo. Pons Winneke je perijodičen komet. Odkril ga je l. 1819. Winneke, ravnatelj observatorija v Strasbourg. Ta komet potrebuje za svojo pot redno 5 in pol do 6 let. Zadnjič ga je videl dne 13. junija 1921. profesor Hildebrandt in Gradcu.

Tokratna bližina kometa pomeni nekaj izrednega, ker se bo komet lahko opazoval z navadnim očesom in pa z običajnim daljnogledom. Zvezdarne se že sedaj pripravljajo na ta dogodek in astronomi računajo, da ob tej priliki tudi meteorji ne bodo redki.

Po obisku mi je Gospod prožil roko in rekel:

— Prav dobro, popolnoma sem zadovoljen, Noe. Ne pozabi, kar sem ti naročil: po dvojce od nečistih živali, a po sedem dvojic od čistih ...

Tedaj je začelo deževati.

Drugi dan. Strašno dežuje. Moji ubogi vinogradi so popolnoma propali. Na ladjji je strašna zmešnjava. Kar sedem dvojic slonov je prišlo hkrati. Največja težava je bila, da nečiste živali ne smejo na ladjjo razen po dvojce.

Moj sin Sim je začel špekulirati s hrano.

Se en problem je bil težak. Črv je hotel vstopiti sam, a Bog je ukazal, da mora biti dvojica.

Peti dan. — Dež postaja vedno močnejši. Razgled je žalosten. Rumenkasta voda je že dosegla vrhove bregov. Vsi potniki so v svojih kabinah.

Šesti dan. — Še vedno dežuje. Postalo je zelo hladno. Moj sin Sim je organiziral prodajo rut. Moja žena je hotela nekaj protestirati, a sem ji odločno rekel:

— Ako ti ne ugaja, pojdi odtod — in sem ji pri tem odprl vrata.

Ko se je nekoliko pomirila, sem jo odvedel v oddelek za nečiste živali.

... dan. — Prišel sem v grdo zmešnjavo. Da bi štel dni, sem napravil vsak dan zarezo na nekem lesu. A danes mi je tiger zagrabil ta les in sedaj si z njim trebi zobe. In tako sedaj ne vem, koliko dni mi je še prebiti v tem zaboju.

Dež. Žalosten razgled. Niti sledu o zemlji. K sreči ni bilo na zemlji mnogo ljudi. Spomnil sem se, kaj bi le bilo, ako bi prišlo Gospodu na um, da bi priredil potop deset milijonov let pozneje.

... dan. — Naliv. Neprestani dež razburja živali. Mačke so jele loviti miši, osel dere kakor neumen, žirafa si je skoro razbila glavo. (Nisem jag kriv, ako so stropi nizki.) Ena krava se je otelila in v mraku je zgrabil tele keniguru in ga je pobasal v svojo torbo ... Nered, da bi se človeku zmešalo.

... dan. — To ni več naliv nego pravi slap. Morebiti se je Gospod sam zmotil. Ukazal je, da pada dež, pa je odšel najbrže na potovanje, a je pozabil ukiniti ... V vsakem primeru situacija ni ravno vesela.

Moje sinuhe so zelo nevoljne.

— Ako so to radosti življenja, potem takega življenja ne potrebujemo.

Zaradi njihovega javkanja sem sklenil s sinovi, da pomečemo vse ženske v vodo. To namerno smo izvršili ponoči. Ko se je zdanilo, smo v svojo žalost

M. Zévaco

Papežinja Favsta

Roman

»Glej, glej, to je čudno!... Poznam jo!...«
 »Poznam jo?« je vzkliknil zamolklo in zgrabil deklino za lakot.
 »Praviš, da poznaš to Fourcaudko?...«
 »Kako ne bi!... Stanovale je pri »Dobri nadi« s ciganom, z njegova doigovina in z vedeževalko, ki ste jo odveli. Imenovali so jo Violetto!...«

Pardaillanov obraz se je mahoma izpremenil. Z naglim pogledom je obletel Grèvski trg, oder, kjer so stali oboroženi plemiči, vrste lokostrelcev in halebardirjev in vso ogromno množico, ki je naličkvala razjarjenemu morju. Nato je pogledal vojvodo Angoulém-skega in brezmejno sočutje mu je zalilo oči.

»Dajmo,« je rekel malone na glas, »poizkusimo, kar ni mogoče... Smrt, ki se obeta tu, bo vredna mojega imena!«

Loizonka je čula te besede. Videla je Pardaillana, kako je planil k vojvodi Angoulém-skemu. In z bistrovidnostjo, ki je ženskam lastna v skrajnih trenutkih, je uganila sama pri sebi:

»Pardaillan ljubi obsojenko! Zaradi nje je bil pri »Dobri nadi«! Zanj hoče umreti!...«

Še tisti trenutek se je tudi ona zapodila med meščane. Njen obraz je bil tako divji in njena odločnost tako srdita, da se je množica s strahom in osuplostjo razmikala pred njo. Pardaillan je med tem prišel do Karla. Odlasati ni bilo moči, treba je bilo tvegati vse za vse.

»Kam gledate?« je vprašal mladega vojvodo.
 Karel se je obrnil in je uzrl Pardaillana bledega kakor smrt, z očmi kakor ostro jeklo, z drhtečimi ustnicami in z brki naježenimi kakor pred njunim prvim bojem na Grèvskem trgu.

»Tja pogledite!« je rekel vitez, kažoč z roko proti obsojenki.

Ivani Fourcaudovi je bilo samo še dvajset korakov do grmade... Karel je omahnil. Iz ust mu je planil divji vzklik, ki je prevladal rjojenje množice ter jeknil preko slavnostnega odra v strah

in začudenje vojvodi Guiškemu, Favsti, Mainevillu, Bussiju-Leclercu, Maurevertu in vsem ostalim!...

Obenem s tem krikom sta se Karel in Pardaillan v besnem poletu zagnala naprej. Pardaillan je bil izdri svoj mogočni rapir; držal ga je za rezilo, vihteč železni ročnik kakor bojni kij.

»Da, da!« je hropel Karel. »Tu hočem poginiti! Zanj poginem! Z njo!...«

Pardaillan je podiral vse, kar se ni umaknilo. Železni ročnik je treskal na desno in na levo, in kamorkoli je udaril, so padali ljudje. Množica se s strahoma razmikala, vse je bežalo... in Pardaillan je drevil naprej kakor plamenec meteor, s krčevitim nasmehom na držečih ustnicah in z divjim bliskanjem zob pod naježenimi brki... Tuljenje, psovke in grožnje so bruhale nanj z vseh strani — toda med njim in med lokostrelci, ki so obdajali Violetto, je nastala v nekaj trenutkih široka praznina...

Violetta, še iz uma od groznega pogleda na grmado, vrhu katere se je zibalo Magdalenino truplo, je zdajci uzrla viteza in tik nato Karla, ki mu je sledil za petami... Iztegnila je roke. Smehljaj nepopisnega vznícenja ji je ozaril lice.

Brez glasu, brez misli, brez uma se je vrgel Karel naprej. Tisti mah pa so vojniki naperili sulice; Violetto je obdal sršeč kolobar jeklenih osti. Množica se je jela osveščati po prvem strahu, praznina se je polnila s srditimi postavami in z odra so se oglašali izpodbujajoči kriki:

»Bij! Kolji!...«

»Smrt jima! Pobilje ju!...«

Tu množica, tam stražarji, vmes Karel in Pardaillan: zašla sta bila med čeljusti ogromnega primaža, ki ju je moral vsak trenutek zdrobiti... Tedajci pa je navalilo deset, petnajst, dvajset mrkokih ljudi z bodali v rokah. Spet so jeli padati mrtvi in ranjeni, beg se je spet začel in človeško valovje je iznova zapluskalo ob bojnem vpitju neznancev:

»Pardaillan! Pardaillan!«

Vitez se ni vpraševal, kdo so nepričakovani zavezniki in odkod mu prihajajo na pomoč. Njegova glava ni bila več zmožna človeških misli; bil je samo še živ hudourni oblak, iz katerega je smrtnosno udarjala strela...

Množice se je lotevala zmešnjava, podobna panični grozi, ki časih iznenada okuži armade ter izpremeni dobljeno zmago v poraz.

»Pardaillan! Pardaillan!« so rjoveli rokovanjaci, vihteč svoja bodala in razsajaje med nasprotiki kakor besni iz pekla.

Guise je stal po koncu in tulil od gneva. Maineville, Bussi in več ko sto drugih se je zapodilo v metež z golimi meči v rokah... Favsta je plamenela; njene oči so se upirale zdaj v nebo, kakor bi ga zaklinjale, zdaj v Pardaillana, polne nadčloveškega občudovanja... Zakaj res nadčloveško je bilo, kar je delal vitez v tem trenutku...

Njegovi nenadejani zavezniki so bili znanci in prijatelji hvalne Loizonke, ki so videli Pardaillana pri »Dobri nadi«, kjer se je milo in nemilo zapisal v njihov spomin, so ga spoznali takoj, ko je navalil na lokostrelce. Udrihati po strelcih, po straži, po redarstvu in vobče po kakršnikoli javni oblasti, je bilo vsem, ki žive izven zakona in družbe, od nekdanj najslajša zabava. In tako bi se bili rokovanjaci zganili že iz golega veselja, tudi da niso spoznali Pardaillana in da ni Loizonka hitela od enega do drugega, ter ukazovala vsem glavarjem rokovanjskih družin:

»Reši tega človeka, ako me hočeš še kdaj videti pod svoj odoj!...«

Kdor ni čul tega naročila niti ni sam poznal viteza, je posnemal zgled svojih tovarišev in je planil v boj, ne vedoč, za kaj gre. Minuta še ni prešla, ko je bila zbrana za vitezom dobršna stotina zlikovcev.

»Pardaillan! Pardaillan!« je grmelo čedalje glasneje.

In že sta trčili sili druga ob drugo. Vitezova truma, štrleča od bodal, je nalik bombi udarila skozi množico, ki se je tuleč razbegnila na vse strani. Toda za ljudstvom so stale straže z naperjenimi sulicami.

Spopad je bil strašen. Do dvajset ljudi, vojakov in rokovanjčev, je mahoma ležalo na tleh. Jeki, kletve, presunljivi viki žensk, ki so padale v nezavest, kričanje zbeganih meščanov, ki so tulili na vzbuno, vse to neštevilno glasov je zlovesče pretresalo vzduh. Tisti, ki so ohranili dovolj hladnokrvnosti, da so mogli gledati okoli sebe, so zrlili neverjetno sliko...

ZNIZANE CENE! ZNIZANE CENE!

Nogavice

razne vrste, vezene, naramnice, vezalke, žepne robce ter drugo galanterijsko in kratko blago — nudi trdka OSVALD DOBEIC, Ljubljana, Pred Ško-fijo 15 in Sv. Jakoba trg 9. Na debelo! Znižane cene! Na debelo!

Snežne čevlje

sprejema v popravilo trdka M. TREBAR Ljubljana, Sv. Petra cesta 6.

Vaienca

za trgovino z galanterijo in kratko robo, poštenih staršev, koji je dovršil dvorazredno meščansko šolo, oziroma gimnazijo, ter ima veselje do trgovine — sprejemem. — Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 2500—a

V mrazu, megli in ob vlažnem vremenu ne hodite z doma ne da b. vzeli v usta pastiljo

VALDA

ki Vam prihrani in odstrani nahod, grihol, katarje, hripo, influenco, naduho itd.

Toda pred vsem paziti da dobite izvirne Valda.

Naprodaj v vseh lekarnah in drogerijah

Bolna pljuča se morejo izlečiti!

Pljučna tuberkuloza — sušica, kašelj — suhi kašelj — kašelj s sluzi — nočno znojenje — bronhijalni katar, katar grla — izmetavanje krvi — izliv krvi — nevoljnost, hripavost, bedenje itd

se more izlečiti tisoče izlečenih!

Zahtevajte takoj knjigo o moji novi umetnosti hranjenja ki jih je že več rešila Pomore pri v-akem načinu življenja, da se bolest brže preboli. Nočno znojenje in kašelj prestane, telesna težina se povečava, ter po vseopsem ovapnjenju ustavi bolest. Resni možje zdravniške vednosti potrjujejo prednost moje metode, ter ju radi poročajo. Čim prej pričnete z mojim načinom hranjenja tem bolje.

Popolnoma zastoni dobite mojo knjigo iz znanja. Kdor se hoče rešiti svojih bol, naj piše še danes!

Ponovno naglašujem, da dobite popolnoma brezplačno, brez vsake obveze za Vas, ter: bo Vaš zdravnik sigurno soglašal s tem od prvin profesorjev za pravičnega proglašeni

novim načinom Vašega hranjenja

Torej je v Vašem interesu, da takoj pišete, ter boste v vsaki dobi posluženi od mojega imošn ega zastopnika. Črajte pouk in pojačavajte voljo za zdravje iz knjige izkušenega zdravnika. Obsega okrepitev, ter življensko učebo, ter se obrača na vse bolnike, ki imadu interes za sedanje stanje lečenje pljučnih bolezni.

Moja adresa: **August Märzke**

Berlin — Wilmsdorf, Bruchsalerstrasse Nr. 5 Abteilung 870.

Zahvala.

Ob smrti našega srčnoljubljenega soproga, očeta, starega očeta, strica in tasta, gospoda

FRANA DRENIKA

došlo nam je toliko odkritih izrazov sožalja, da nam je nemogoče zahvaliti se vsakemu posebej. Zato izrekamo tem potom vsem našo najglobljo sožalje. Posebno pa se čutimo dolžne zahvaliti se za pokojne krasne vence in cvetje, gg zastopnikom javnih oblasti in dostojanstvenikom, prijateljem in znancem pa za častno spremstvo na nega zadnji poti.

Zahvaljajmo se tudi za častno sočestvo sledečim slavnim društvom s prapoiti: Jugoslov Sokol, Sa ezu, Školskim društvom iz Ljubljane, Domžal, Jesenic, Siške in Viča; Narodni čitalnici v Ljubljani, čitalnici v Spodnji Šiški; Moški in ženski podružnici C. in M. v Spodnji Šiški, gasilnemu društvu v Sp. Šiški ter zastopnikom raznih drugih društev.

Iskrena zahvala slavnemu pevskemu zboru »Glasbene Matice« za pretresljive žalostinke in starosti Matičnega Sokola, bratu Bogomilu Kajzelju za prekrasni nagrobni govor.

Vsem še enkrat naša najtoplejša zahvala.

V Ljubljani, dne 15. februarja 1927.

Zalujoči ostali.

INVENTURNA-PRODAJA

Želimo temeljito isprazniti!

HUMANIK čevlje

Celje, Aleksandrova ulica šte. 1.

Maribor, Jos. Martinz, Gosposka ul. št. 17.

Troje lepih skladišč

skupaj ali posamič daje nekdanjo kleparsko delavnico in šupo, oboje pripravno tudi za skladišča

je oddati v Avg. Tomažičevi hiši Dunajska cesta 9.

Zglasiti se je radi pogledanja pri bišnici v tamošnji veži, kjer se dobi tudi nadaljnja pojasnila. Najemnina po ponudbi in pogovoru. 2554 a

St. 4420/ref. XXII.

RAZGLAS.

Ker se v Ljubljani že štiri mesece ni pojavil nikak nov slučaj pasje stekline, se za Ljubljano dne 3. novembra 1926, št. 28.363/1926, odrejeni pasji kontumac ukinja.

Mestni magistrat ljubljanski, dne 15. februarja 1927.

Kdor oglašuje, ta napreduje!

Zahvala.

Povodom preane bridke izgube našega ljubljjenega soproga in očeta

Slavka Gobec

poštnege upravnika v Podcetrtku

prejela sem toliko izrazov sožalja, da se mi je nemogoče vsaki mu posebej zahvaliti.

Dovoljujem si torej tem potom zahvaliti vsem, ki so pokojnika v tako obilnem številu spremili na njegovi zadnji poti; posebno se gosp Fr. Lovren, naduč v pok. za slovo ob odhodu groba. Čč duhovščini, pevskemu društvu »Sotla« za gnilive žalostinke, kakor vsem darovalcem krasnih vencev.

Vsem skupaj še enkrat: Bog plati!

Žalujoča soproga in hčerka.

F. Wertheim & Comp.

tvornica blagajnic in dvigal WIEN IV./2., Mommsengasse Nr. 6.

Dobavlja:

Blagajnice: jeklene oklopne blagajnice, blagajnice za vzidanje, varnostne ključalnice, domače hranilnice.

Dvigala: za osebe, bremena, jedila in akte, dvigala paternostre, dvigala za bolnike, pregledovanje in popravila dvigal.

Za dvigala:

Generalno zastopstvo za Slovenijo in Hrvaško.

Direktor Ing. R. Roesser, Ljubljana, Gledališka 4/III.

Stalna poslovalnica za montiranje in vidiranje:

Višji monter Vilim Trager, Zagreb, Gunduličeva 23.

Generalno zastopstvo za Bosno:

„Montania“ tehničko-komercialno podjetje, SARAJEVO Kralja Petra ul. 9.

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem na znanjamo v globoki žalosti, da je naša ljubljena sestra, teta in svakinja, gospodična

Marija Glinšek

v ponedeljek, dne 14. t. m. ob pol 3. uri zjutraj po kratkem trpljenju mirno v Gospodu zaspala. Blago pokojnico prepelimo iz Maribora v Ptuj, kjer se vrši pogreb dne 16. t. m. ob 3. uri pop. na mestno pokopališče. 2554 a

Maribor, Ptuj, Rog. Slatina, 15. febr. 1927.

Rodbine:

Glinšek, Potočnik, Rakuš.